განთიადი

თ ფ ი ლ ი ს ი

ხუთშაბათი, 9 (22 [illegible]ი.

1906

წელიწადი პირველი.

ცალკე ნომერი 3 კაპ.

გაზეთი „განთიადი“ წლიურათ ღირს 6 მან., თვიურათ 50 კაპ., ცალკე ნომერი 3 კაპ.
განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პეტიტით პირველ გვერდზე 15 კაპ., უკანასკნელ გვერდზე 10 კაპ. რედაქციასთან მოლაპარაკება დაუბეჭდავ წერილების შესახებ შეიძლება თორმეტიდან მეორე საათამდე. დაუბეჭდავი წერილები რედაქციაში ინახება 10 დღეს.
რედაქცია იმყოფება ველიკოკნიაჟ. ქუჩ., № 17.

№ 4 ყ ო ვ ე ლ - დ ღ ი უ რ ი გ ა ზ ე თ ი. № 4

[...]ამეთი „განთიადი“ ეგზავნება „სხივი“-ს იმ ხელის მომწერთ, რომელთაც [...]ული აქვთ შემოტანილი; ანგარიშის გასწორების დღიდან „განთიადი“ აღარ გაეგზავნებათ.

[...] წლის ხუთი მარტიდან გამოდის ყოველდღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

„გ ა ნ თ ი ა დ ი“

[...]ნთიადი წლიურათ ღირს თფილისში და თფილის გარედაც 6 მან., 5 მარტიდან წლის [...]მდის 5 მან., თვიურათ 50 კაპ., ხოლო ცალკე ნომერი მეგაზეთეებთან 3 კაპ.
[...]ცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პეტიტით პირველ გვერდზე 15 კაპ., უკანასკნელზე—10 კაპ.
[...]დაქცია ღიაა დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის 2 საათამდე და საღამოს 5-დან 7-დე.

ხელის მოწერა მიიღება:

თ ფ ი ლ ი ს შ ი

[...]ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოებაში, ქუჩუკაშვილთან. [...]ნაძალადევის უფასო სამკითხველოში მარიამ ელიავასთან. ვაგზალზე 1 კლასის ბუფეტში შალვა ქანტურიშვილთან და თვით რედაქციაში—ველიკოკნიაჟესკ. ქუჩაზე, № 17.

ქ უ თ ა ი ს შ ი

ჟურნალ-გაზეთების კანტორა „კოლხიდაში“, აქვე იყიდება ნომრობითაც.
ფოსტის ადრესი: Тифлисъ, Редакція „Гантіади“.

მიიღება ხელის-მოწერა ყოველ-დღიურ გაზეთ

„ს ო ც ი ა ლ - დ ე მ ო კ რ ა ტ ი“-ზე (?) — „ს ო ვ რ ე მ ე ნ ნ ი კ“-ზე

[...]ზეთი ღირს წლის დამლევამდის გაგზავნით:—7 მან., თვიურათ—1 მან., ცალკე ნომერი დამტარებლებთან 5 კაპ.
[...]ცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პეტიტით პირველ გვერდზე—20 კაპ., მე-4 გვერდზე—10 კ.
ხელის-მოწერა და განცხადება მიიღება გაზეთის კანტორაში, ვანქის ქუჩა, № 3.
რედაქცია და უმთავრესი კანტორა იმყოფება მოსკოვის ქუჩაზე; № 20.
რედაქტორ-გამომცემელი **ა. ი. ყანჩელი.**

---

[19]06 წელს „ც ნ ო ბ ი ს ფ უ რ ც ე ლ ი“ 1906 წელს

ს უ რ ა თ ე ბ ი ა ნ ი დ ა მ ა ტ ე ბ ი თ

გამოვა იმავე პროგრამით, ყოველ დღე, გარდა ორშაბათისა და დიდი უქმეების შემდეგ. [...]ახლოვებით თებერვლის გასულს ან მარტში გაზეთის ფორმატი **გადიდებული** იქნება. [...]სათვის გერმანიიდან დაბარებულია განსაკუთრებული მსწრაფლ-მბეჭდავი მანქანა და ქაღალდი. ქაღალდი უკვე მოვიდა, ხოლო მანქანა გზაშია.

ფ ა ს ი გ ა ზ ე თ ი ს ა:

[...]კასიაში და რუსეთის ყველა ქალაქებში გაგზავნით ერთის წლით 6 მან. ერთის თვით 50 კაპ.	საზღვარ-გარეთ ერთის წლით 11 მან. ერთის თვით 1 მან.

გაზეთის ხელის მომწერთ გაეგზავნებათ სურათებიანი დამატება

[...]ტებაში, გარდა უცხოეთის და რუსეთის ცხოვრებიდან აღებულ სურათებისა, მოთავსებული იქ[...] სურათები ადგილობრივ ცხოვრებიდანაც. დამატებაში მონაწილეობას მიიღებენ, გარდა მუდმივ [...]მშრომლისა მხატვარი ოსკარ შმერლინგისა და გოგიაშვილისა, მხატვრები გრინევსკი, ბერიძე და [...]ლოტერი.
„ცნობის ფურცლის“ წლიურ ხელის მომწერთ ერთის მანეთის დამატებით გაეგზავნე[...]ბათ იუმორისტული ჟურნალი **„ნაკადული“**.
ადრესი: Тифлисъ, редакція „Цнобисъ Пурцели“.

[აგ]რარული მოძრაობა და დღევანდელი მთავრობა

[ვი]ტე-დურნოვოს მთავრობა ენერგიულათ [...] აგრარული მოძრაობის ჩაქრობას. [...] აგრარული მოძრავებული და ზღვასავით [...]ბოქრებული გლეხობა დააწყნაროს და [...]ლებურათ თავის ერთგულ ქვეშევრდომ[...] გახადოს. ამისთვის უმთავრეს საშუა[...]ბათ მას მიაჩნია სალდათის შტიკი და [...]აკის მათრახი; უფრო ურჩ ელემენტების [...]თვის დახვრეტა-ჩამოხრჩობა ან კატორღა[...] გაგზავნა. ასეთი ზომებით სურს მთავ[...]ბას იმ აგრარული მოძრაობის ჩაქრობა, [...]მელიც ასე მოედვა მთელ რუსეთის [...]ებაცობას. გლეხს რომ უმიწობა აწუ[...]ს, ამის წამალი თურმე ხიშტი ყოფილა. [...]ფრის მქონებელ გლეხს რომ გადასახა[...]ბის ძლევა აღარ შეუძლია, ამის თავიდან [...]ლება თურმე მათრახით შეიძლება. და [...]ც ყოველის მხრით შევიწროებული [...]ხობა უკმაყოფილებას აცხადებს და თა[...] მდგომარეობის გაუმჯობესობას თხოუ[...]ბს, მას გენერალ-გუბერნატორს უნიშ[...]ენ, ვითომც არსებული ადმინისტრაცია [...]ტი ყოფილიყოს და გლეხები მეტის[...]ათ გაენებივრებიოს. და აი გენერალ[...]ბერნატორები, რომლებსაც სამხედრო [...]ციპლინის გარეშე არა წამთ-რა, მი[...]ნ ხალხის ბედ-იღბალს აბარებენ.

[...]ფ რა ნაყოფი მოიტანა მთავრობის [...]თმა მოქმედებამ, ამას აშკარათ ლაღადებს [...]ოკებულ და აოხრებულ რუსეთის გლეხ[...]ობის დღევანდელი მდგომარეობა. მარ[...]ია ხიშტის და ზარბაზნების საშუალე[...] შეიძლება ხალხის დროებით გაჩუმება, [...] ამით გლეხების გაჭირვება კიდევ [...] მწვავდება. მართალია, დახვრეტის [...] ეგზეკუციების საშუალებით შეიძლება [...]ს რამდენიმეჯერ გაძრონ ტყავი ხაზი[...]ს და მემამულეების სასარგებლოთ, მაგრამ ბოლოს ტყავის გაძრობაც შეუძლებელი შეიქნება. და აი ასეთ მდგომარეობაშია დღეს რუსის გლეხობის დიდძალი ნაწილი. ყველა გრძნობს, რომ დღეს მისი გაჩუმება აღარ შეიძლება, ყველა ხედავს, რომ მისი დაკმაყოფილება ასე თუ ისე აუცილებელია. თუ აქამდის ქალაქის პროლეტარიატი იბრძოდა და იბრძვის თავის მდგომარეობის გასაუმჯობესებლათ, ახლა ამავე გზას გლეხობაც დაადგა. მან კარგათ დაინახა, რომ მის სასარგებლოთ არავინ არ ზრუნავს, რომ თუ ვინმე ფიქრობს მაზე, ეს მხოლოდ იმ მიზნით, რომ მას მისი ნაშრომ-ნაღვაწი გამოსტაცონ.

რა თქმა უნდა მთავრობა არც ისე ბრიყვია, რომ ამას არ ხედვიდეს, იგი კარგათ გრძნობს, რომ ხიშტები და ზარბაზნები კარგი რამ არის მოძრაობის ჩასაქრობათ, მაგრამ სხვა ზომებიც არის საჭირო, ისეთი ზომები, რომ გლეხებს ეგონოთ, ვითომც მთავრობა მათთვის ძლიერ ზრუნავს. და აი იგიც ასეთ ზომებსაც იგონებს. ამ დღეებში, მაგ., დეპეშამ შემდეგი ამბავი გვაუწყა: „ოფიციალურათ. მინისტრთა საბჭოს სხდომა 5 მარტს მოუნდა გლეხების საკითხის განხილვას. საგლეხო საქმის გადაწყვეტა მთავრობის მოვალეობას შეადგენსო“. საჭიროა ყურადღება მივაქციოთ მთავრობის შემდეგ განცხადებას: „საგლეხო საქმის გადაწყვეტა მთავრობის მოვალეობას შეადგენსო“! მაგრამ ერთი ვიკითხოთ: აქამდის ეს ასე არ იყო? შეიძლება დღემდის საგლეხო საქმე სხვას ედვა ვალათ, და არა მთავრობას? განა როგორც საგლეხო, ისე ყოველგვარი სხვა საზოგადო საქმე მთავრობის მონოპოლიას არ შეადგენდა? მაშ რისთვის აცხადებს დღეს მთავრობა, რომ გლეხების საქმე ჩემი მოვალეობააო? ეჭვი არ არის, რომ თუ დღეს მთავრობა გლეხების საქმეს ყურადღებას აქცევს, ეს გამოწვეულია თვით გლეხების მოძრაობით. რომ გლეხებს ხმა არ ამოეღოთ თავის მდგომარეობის შესახებ და გაჩუმებული ყოფილიყვენ, ეჭვი არ არის, რომ მთავრობა იმათ არავითარ ყურადღებას არ მიაქცევდა. განა ასევე არ მოიქცა მთავრობა ქალაქის მუშების საქმეშიაც? მხოლოდ მაშინ, როცა მუშებმა მექარხნეების და ფაბრიკანტების მიერ შევიწროებულმა და უკიდურეს გაჭირვებამდე მიხწეულმა არეულობა მოახდინეს, ეს ყურადღება იმაში მდგომარეობდა, რომ მთავრობა იძულებული შეიქნა საფაბრიკო კანონების გამოცემას შედგომოდა. ყველამ კარგათ იცის, თუ რა არის მთავრობის მიერ სხვადასხვა დროს გამოცემული საფაბრიკო კანონები? ვის სასარგებლოთ არის ისინი გამოცემული, მაგრამ ასეა თუ ისე, ამ კანონებმა რამდენიმეთ მაინც ალაგმეს მექარხნეების და ფაბრიკანტების თავგასულობა. და აი ახლა, როცა აგრარულმა მოძრაობამ ერთბაშათ იფეთქა, მთავრობა იძულებული ხდება გლეხების მდგომარეობასაც მიაქციოს ყურადღება. იგი ეძიებს სხვადასხვა საშუალებას, რათა გლეხები დააშოშმინოს, იგი აარსებს სხვა და სხვა კომისიებს ჩინოვნიკებისაგან, რომლებსაც ავალებს გლეხების მდგომარეობის გასაუმჯობესებლათ ზომების მიღებას, მაგრამ ისე კი, რომ ამით არაფერი ევნოს არც გაუმაძღარ ხაზინას და არც მსხვილ მემამულეებს. ასეთი კომისიები, სათათბიროები და კომიტეტები არა ერთხელ დაუწესებია ყოვლის შემძლე მთავრობას, როგორც მაგ., შიდლოვსკის კომისია, მაგრამ იმათი მუშაობა ყოველთვის მხოლოდ წყლის ნაყვათ გადაქცეულა. 4 მარტის უკაზით ხელახლა არსდება ასეთი კომისიები ყველა გუბერნიებში და მაზრებში. ამ კომისიებს ევალება „მიწათმფლობელობის და მიწის სარგებლობის ხაკლულევანებათა თავიდან აცილება“, ე. ი. ოფიციალური სიტყვები რომ ჩვენ გასაგებ ენაზე ვთარგმნოთ ამ კომისიებს ევალება დღევანდელი აგრარიული მოძრაობის ჩაქრობა, არც მეტი, არც ნაკლები. ახლა ერთი ვიკითხოთ ვის ევალება ასეთი სამძიმო საქმე? ვის იწვევს მთავრობა ამ კომისიებში, რომლებმაც გლეხების საქმე უნდა მოაწესრიგონ? აი ვის: გუბერნატორებს, თავად-აზნაურთა წინამძღოლებს, ყველა საგუბერნიო და სამაზრო მთავრობის უწყების მოხელეებს, პოლიციელებს და შემდეგ გლეხების სამ წარმომადგენელს, რომლებსაც თითონ მთავრობა ნიშნავს. აი ვინ დააკმაყოფილებს გლეხებს! აი ვის მოუღებს ბოლოს აგრარულ მოძრაობას! ნუ თუ მთავრობა მართლა ფიქრობს ამით გლეხების დამშვიდებას? ნუ თუ შესაძლებელია, რომ ჩინოვნიკები და მიწათმფლობელები დააკმაყოფილებენ გლეხების მოთხოვნილებას, ბოლოს მოუღებენ აგრარულ მოძრაობას?

ჩვენ კარგათ ვიცით, რომ ყველა ასეთი კომისიების მოქმედება დამთავრდება ისე, როგორც აქამდის, ვიტე-დურნოვოს მთავრობას არ ძალუძს არც ერთი საკითხის გადაწყვეტა, რომელიც კი დღევანდელმა ცხოვრებამ წამოაყენა. ამას კარგათ გრძნობს თვით მთავრობაც, მაგრამ მას არ სურს თავის სრული უნიჭობა და კოტრობა გამოაშკარაოს.

მეორე მხრით, ყველასათვის აშკარაა, რომ აგრარული მოძრაობა არა თუ არ ცხრება, არამედ კიდევ უფრო ვრცელდება და იზრდება. მას ვერ შეაჩერებს ვერც თოფზარბაზნები და ვერც ვიტეს და დურნოვოს მიერ შეთხზული კომისიები.

საჭიროა, თუ არა დღეს პროფესიონალური კავშირები?

არსად პროფესიონალური კავშირების საქმე არაა ისე მივიწყებული, როგორც ჩვენში, ილიუზია, რომელსაც ქმნიდა სოც.-დემ. ორგანიზაციების სიძლიერე, თითქო ზედმეტათ თვლიდა მის დაარსებას. მეორე მხრით ბევრი ამხანაგისაგან გამიგონია, რომ მაშინ, როდესაც პოლიცია და ჟანდარმერია სულთამხუთავათ ადგია თავზე ყოველგვარ ორგანიზაციას, და მის გაქრობას ლამობს, პროფესიონალურ კავშირებზე ზრუნვა შეუძლებელია და მოუხერხებელიც. ის დაგვაშორებს ჩვენ თავის ნამდვილ მიზანს, ბიუროკრატიასთან ბრძოლას, და უქმათ დაგვაკარგვინებს დროს და ენერგიას, რადგან პოლიცია მაინც მალე დაარღვევს ჩვენ აშენებულ კავშირებს. ჩვენი მიზანი უნდა იყოს დღეს მუშათა პარტიული აღზრდა და ამნაირათ დღევანდელი პოლიციური რეჟიმის პირქვე დამხობა, მხოლოდ შემდეგ შეიძლება პროფესიონალური კავშირების აშენებაზე ფიქრით.

მაგრამ ეს აზრი მეტათ ცალმხრივი და ამიტომ ცხოვრების შეუფერებელია. ასეთი აზრი შესაწყნარებელი იყო მაშინ, როცა უკმაყოფილოთა რიცხვი თითებზე ჩამოითვლებოდა. მარა დღეს სულ სხვაა. დღეს მთელი მასსა, მთელი ხალხი აბობოქრებული დგას და ეძებს თავის ხსნას, შველას, ეძებს არსებობის ახალ ფორმებს, თავის აუცილებელ მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილებას. ეს ბადებს მუშებში ორგანიზაციულ კავშირის საჭიროებას და როცა ამის დაკმაყოფილებას ვერსად ახერხებენ, მათი ერთი წილი პარტიას და პარტიულ ორგანიზაციებს აწვებიან, რის გამო პარტია ისეთი პირებით ივსება, რომელთაც სულ მცირე წარმოდგენაც კი არა აქვთ სოციალდემოკრატიაზე;—აქ ისინი მხოლოდ იკმაყოფილებენ თავის ეკონომიურ მოთხოვნილებებს. პარტია მათთვის მხოლოდ გაფიცვების, ხაზეინებთან ბრძოლის ორგანიზაციაა. მეორე ნაწილი კი სრულიად გარეშე რჩება.

ამნაირათ პარტია მათ ვერ წვდება, მათ სულიერ მოთხოვნილებებს ყველას ვერ აკმაყოფილებს და ამით მუშათა მოძრაობა იშლება-იფანტება და მათი ენერგია ტყუილ უბრალოთ იხარჯება. ამ მხრით პროფესიონალური კავშირები დიდ სარგებლობას მოუტანენ მუშათა მოძრაობას.

ჩვენ არ უნდა გვავიწყდებოდეს, რომ სოციალდემოკრატია არის **მუშათა პარტია**, და როგორც ასეთს, არ შეუძლია თავის საბოლოო მიზნისთვის, სოციალიზმისთვის ბრძოლა გამოყოს მუშათა კლასის ყოველდღიურ ინტერესებისთვის ბრძოლიდან. პირიქით მეორე აუცილებელი გზა და ხიდია პირველის და ამიტომ ორივე ბრძოლა ერთსა და იმავე დროს უნდა წარმოებდეს, როგორც ერთმანეთის ხელის შემწყობი.

შრომის პირობების გაუმჯობესება მუშებს გაუადვილებს აწმყოში ცხოვრებას, შეძლებას მისცემს კულტურული ადამიანი გახდეს. გონებრივათ და ზნეობრივათ განვითარდეს. ხოლო ასე განვითარებული მუშა საუკეთესო მებრძოლია სოციალიზმისათვის, ის უფრო კარგათ და აშკარათ გრძნობს კაპიტალიზმის უკუღმართობას და ამ უკუღმართობის ღრმა მიზეზებს, მის საფუძველს იკვლევს. ამით ის კერძო საკუთრების წინააღმდეგი ხდება და სოციალიზმის განხორციელებას აუცილებელ და ერთათ ერთ საშუალებათ იღებს მუშათა კლასის და მასთან ერთად მთელ საზოგადოების გასათავისუფლებელათ ყოველგვარ მონობისა და დაჩაგვრისაგან. ამნაირათ პროფესიონალური ბრძოლა ყოველდღიური ინტერესებისათვის აჩვევს მუშათა უმრავლესობას სოციალდემოკრატიულ ბრძოლას, და უერთებს ამ პარტიას.

თავისთავათ ცხადია ასეთ კავშირებში ყველა სოციალდემოკრატი მუშა უნდა აუცილებლათ იღებდეს მონაწილეობას. ის უნდა მიუძღოდეს მათ წინ და როგორც გამოცდილი მებრძოლი, ასწავლიდეს და აჩვევდეს მათ ხაზეინების ალაგმვას, უხსნიდეს ცარცვა-ყვლეფის მიზეზებს და ამით ავითარებდეს მათში სოციალდემოკრატიულ შეგნებას. ამნაირათ პროფესიონალური კავშირები საუკეთესო შკოლა იქცევა.

მაგრამ დღეს, დღევანდელ პირობებში განა ეგ შეიძლება? მეტყვის რომელიმე გონება ფიცხელი ამხანაგი. დიახ შეიძლება და სასარგებლოც იქნება, როგორც ეკონომიური, ისე პოლიტიკური ბრძოლისათვის. პირველ ყოვლისა ყველა მუშა ისე განვითარებული არაა, რომ პირდაპირ სოციალდემოკრატიული მოძღვრება შეიგნოს, მარა თავის ხელფასის მომატება და სამუშაო დღის შემცირების საჭიროება და სარგებლობა ყველას ესმის. ამ ნიადაგზე ის ებმება ხაზეინებთან ბრძოლაში. ხაზეინი კი პოლიციაზე და ჟანდარმერიაზეა ამოფარებული და მის წინააღმდეგ მებრძოლი მუშა მათ შეეხეჩება, მათთან ბრძოლა აუცილებელ მოთხოვნილებათ გადაექცევა. მისი საჭიროება, ამ ხელის შემშლელ პირობების თავიდან აცდენა მისთვის ისეთივე მწვავე საკითხათ გადაიქცევა, როგორც ცოლ-შვილის გამოსაკვებათ ლუკმა პურის მოპოვება. ამით ეკონომიურ მებრძოლიდან ის ხდება პოლიტიკურ მებრძოლათ. კავშირებს, კრებებს, ორგანიზაციებს შეუგნებელ მუშისთვის არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს, სანამ მას არ უგრძვნია მათი საჭიროება, მათი სარგებლობა, ამიტომ ის მათ მოსაპოვებლათ ბრძოლას სადმე სარდაფში ღვინის გადაკვრას ამჯობინებს. მაგრამ რაკი ის ერთხელვე იგემებს მათ სარგებლობას, რა კი ერთხელვე ნახავს, რომ ეს მისი მხსნელი, მისი გაჭირვების მალამოა, კავშირები, კრებები, ორგანიზაციები მისთვის მოთხოვნილებათ გადაიქცევა და ისევე იბრძოლებს მისთვის, როგორც ხელფასის მომატებისათვის. ამნაირათ პროფესიონალური კავშირები დღევანდელ პოლიციურ პირობებში უეჭველათ იქცევა პოლიტიკურ მებრძოლ ორგანიზაციათ, ის აუცილებლათ უნდა შეეჯახოს დღევანდელ პოლიციურ წყობილებას და ძალმომრეობას. მართალია ასეთ ბრძოლაში პარტია უფრო გამოცდილია, მარა მას არა აქვს ისეთი ფართო ხასიათი, როგორც პროფესიონალურ კავშირს, ისაა დღეს-დღეობით ორგანიზაცია უმცირესობის, შეგნებული პროლეტარიატის. მთელი მასსა კი მის გარეშე დგას. პროფესიონალური კავშირები პირიქით წარმოადგენენ ამ მასსის ორგანიზაციას, მათს სულსა და გულს, მათ საკუთარ პირმშოს და, როგორც ასეთს, მეტი გავლენა აქვთ მასსაზე. მისი ბედი უფრო ხვდება უბრალო მუშის გულს, ვიდრე რომელიმე პარტიული ორგანიზაციის, რომელიც მისთვის სრულიად უცხოა. პროფესიონალური ორგანიზაციები ამნაირათ აკავშირებენ მასსას, უნერგავენ სოლიდარობის გრძნობებს და აჩვევენ საერთო, შეერთებულ ბრძოლას; ბრძოლის პროცესში, შეგნებული მუშების გავლენით ისინი ითვისებენ სოციალდემოკრატიულ აზრებს და როცა სრულიად სოციალდემოკრატები გახდებიან, ამით სოციალდემოკრატიული მოძრაობა სავსებით შეუერთდება მთელი მუშათა კლასის მოძრაობას, მისი ორგანიზაცია მთელი მუშათა კლასის ორგანიზაცია იქნება.

ახალი ამბები

თფილისი

✦ როგორც გავიგეთ, **თფილისის სოციალდემოკრატიულ მუშათა ოთხივე რაიონულ ორგანიზაციებს** 42 ხმით წინაღმდეგ რვა ხმისა **დაუდგენიათ სახელმწიფო სათათბიროს არჩევნებში მონაწილეობა მიიღონ** და ყოველგან თავისი კანდიდატები გაიყვანონ. ასეთივე გადაწყვეტილება მიუღია ხელმძღვანელ კოლექტივს. აი თვით რეზოლიუცია:

„რომ სოციალდემოკრატიის წარმომადგენლობითი დაწესებულებების არჩევნებში მონაწილეობის მიღებით უმთავრესათ პროპაგანდა და აგიტაცია აქვს მიზნათ.

რომ, მეორეთ, რუსეთის დღევანდელ პოლიტიკურ პირობებში, როცა ერთი მხრით სოციალდემოკრატია კანონს გარეშეა დაყენებული და არ ძალუძს აშკარათ მოეწყოს, ხოლო მეორე მხრით, ბურჟუაზიული პარტიები კანონის საფარველს ქვეშ აშკარათ მოქმედებენ და მუშათა მასას თან ითრევენ—აი ასეთ პირობებში არჩევნებში მონაწილეობის მიღება გახდება მთავარ საშუალებათ პოლიტიკური აგიტაციის და პროლეტარიატის და გლეხობის სოც.-დემოკრატიულ დროშის ქვეშ თავის მოყრის და ორგანიზაციისათვის,

რომ, მესამეთ, ასეთი მონაწილეობა ასწევს ხალხის ამ ჟამათ დაწეულ პოლიტიკურ განწყობილებას და მით მოამზადებს ნიადაგს მის აქტიურ გამოსალაშქრებლათ,

რომ, მეოთხეთ, არჩევნების ბოიკოტი მაშინ, როცა კენჭის მქონეთა დიდი უმრავლესობა ირჩევს, ნიშნავს პროლეტარიატის მოწინავე ელემენტების ასპარეზიდან განშორებას და მოედნის უკან ჩამორჩენილთათვის დათმობას, ე. ი. თავის თავის ბოიკოტს,—

ამიტომ თფილისის ს.-დ. რაიონული ორგანიზაციები წინადადებათ აძლევენ ყველა ამხანაგთ მხურვალე მონაწილეობა მიიღონ სათათბიროს არჩევნებში და ყოველგან თავისი კანდიდატები გაიყვანონ.

რაც შეეხება თვით სათათბიროში მონაწილეობის მიღებას—ეს კითხვა გადაწყვეტილ იქნება იმ პოლიტიკური მდგომარეობის მიხედვით, რომელიც იმ დროს რუსეთში იქნება. ე. ი. თუ იმდენი თავისუფლება იქნება, რომ რუსეთის მუშათა მიერ არჩეულ პირთ შეეძლებათ, ერთათ თავის მოყრა და რევოლიუციური სახალხო სათათბიროს შედგენა—მაშინ ამ სათათბიროში მივიღებთ მონაწილეობას, თუ ეს არ მოხერხდა და რევოლიუციური მოძრაობა შედუნდა, მაშინ სახელმწიფო სათათბიროში მივიღებთ მონაწილეობას, რომ იქიდან მაინც შევეცადოთ ამ მოძრაობის გაღვივებას.

◆ 4 მარტს მეტეხის ციხიდან გაანთავისუფლეს გიორგი თავდგირიძე, მიხეილ რუხაძე და ვარლამ სიარიძე. ზოგიერთ ტუსაღთა შესახებ გამოძიება ახლა იწყება.

◆ თფილისში აღმოაჩინეს სოც.-რევ. **საიდუმლო სტამბა.** სტამბაში იპოვნეს პროკლამაციები ჯარებთან მიმართული. დაატუსაღეს მხოლოდ ერთი ქალი („პ. გ.“).

◆ თფილისში არსდება წიგნების გამომცემელთა ახალი ამხანაგობა **„ახალი თაობა“**; ამ ამხანაგობას საკუთარი წიგნის მაღაზია ექნება თფილისში.

◆ გადათარგმნილია და **დაიბეჭდება:** „ლიბერალები და სოციალისტები“ და „პოლიტიკური პარტიები და სახელმწიფოს წესწყობილების ფორმები“.

◆ მთაწმინდაში სახლების ჩხრეკის დროს ჯარის-კაცებს დოლიძესთან ერთათ, რომელიც უკვე მოხსენებული გვყავდა გუშინ, **დაუჭერიათ** მეორე ყმაწვილიც (გვარი ვერ შევიტყვეთ), რომელიც მთაზე ყოფილა და, როცა ჯარის-კაცებს ქვეით ჩამოსვლა მოუთხოვიათ, წინააღმდეგობა გაუწევია და ჯარის-კაცებს ისიც დაუჭერიათ და საკომენდანტო სამმართველოში წაუყვანიათ.

◆ 6 მარტს დილის 10 საათზე ლერმონტოვის ქუჩაზე ფითოევის სავაჭრო სახლის კანტორას 7 **შეიარაღებული კაცი დასცემია.** ჯერ ერთი მათგანი მისულა და კანტორაში შესვლა მოუნდომებია, მაგრამ კანტორის ყარაულს მისთვის ჯოხი ჩაურტყამს. ამ დროს მოშველებია მეორე, რომელსაც ყარაულისთვის ბოთლის ჩარტყმა ნდომებია, მარა ბოთლი გავარდნია. ბოთლი ნავთით სავსე [illegible]. ამ ორ ამხანაგს მოხმარებ[illegible] კანტორის ყარაულისათვის [illegible] 43 მანათი წაურთმევიათ და სხვა[illegible]ჩებით მიმალულან. ყარაულის სიტყვით ბოროტ-გამზრახველნი [illegible] ჩოხებში იყვნენ გამოწყობილი და რუს[illegible].

◆ [illegible]ნებენ 12 მარტს ქ. ქუთაისში [illegible]ნაურთა **საგანგებო კრება** მოხდება. კრებაზე სხვათა შორის ორი ამომრჩეველი უნდა ამოირჩიონ სახელმწიფო სათათბიროში.

◆ **ითარგმნება** პოლ. ლუის ბროშიურა „ქალთა შრომა საფრანგეთში“.

◆ გაზ. „რუს. ვედ“. გადმოგვცემს: „ნამესტნიკის თავმჯდომარეობით მოხდა თათბირი, რომელმაც უნდა განიხილოს გენერალ ალიხანოვის პროექტი. პროექტში აღნიშნულია ხალხის დასამშვიდებელი ზომები. როგორც ხმა დადის, პროექტი ურჩევს მთავრობას აგიტაცია ძალით ჩააქროს, მაზრებში ჯარი ჩააყენოს, ხოლო სვანეთში, რომელიც რევოლიუციონერთა ბუდეთ გადაიქცა, ლაშქარი გაიგზავნოს დასაპყრობათაო. პროექტში არავითარი რეფორმა არ არის აღნიშნული. არც საჭიროთ არის ცნობილი ძალზე გაღატაკებულ ხალხის დახმარება“.

◆ კავკასიის პოლიციის უფროსი **შირინკინი** ამ დღეებში დაბრუნდება ბაქოდან და კავკასიის სხვა ადგილებში გაემგზავრება პოლიტიკურ ტუსღთა საქმის გამოსაძიებლათ.

◆ როგორც გავიგეთ, სოხუმში ამ დღეებში დაპატიმრებული სახოკია **გაუნთავისუფლებიათ.**

◆ ამიერ-კავკასიის რკინის გზის უფროსმა ნეიგებაუერმა 2 მარტს თავის ბრძანებით სამსახურიდან რკინის გზის შემდეგი მოსამსახურენი **დაითხოვა:** ლიანდაგის ნაწილში მოსამსახურეთაგანი: დ. წულეისკირი, ვლ. ტატიევი, ს. გიორგიძე, ე. მესხიშვილი, ვ. ქოჩიბაია, ილ. გორგაძე, ნ. მახარაძე, გ. ბერიძე, ალ. ხოტიანოვსკი; ტელეგრაფის განყოფილებაში: კახელაძე; „ტიაგის“ ნაწილიდან: ი. კანჩუხიძე, მ. უშვერიძე, გ. ხუდოროჟკვი, ილია კიბალნიკი; მოძრაობის ნაწილიდან: ს. ხოშტარია, ალ. რუხაძე, ელ. როგოჟნიკოვი, პანტ. ვადაჭკორია, ასლან ყენია, ევ. თოფურია, ბ. თუთბერიძე: ნავთის საყვან განყოფილებიდან: ეგ. დემენკო, ნ. პოდპრიადოვი, დავ. იმერლიშვილი, ს. ლორია.

◆ როგორც „სოვრ.“ გადმოგვცემს ქუთაისის გუბერნიაში დაბინავებული ჯარის უფროსი შიშკოვსკი პეტერბურგში წასულა იმ მიზნით, რომ ცენტრალურ მთავრობას დაწვრილებითი ანგარიში წარუდგინოს ყვირილისა და ბელოგორში ტენგინის პოლკის ორი როტა **ჯარის კაცთა იარაღის აყრის შესახებ.** ხმებია, თითქოს შიშკოვსკის აეტყუნებდენ—რატომ სხვა ჯარის-კაცები არ გააგზავნე და დახმარება არ აღმოუჩინე ტენგინის პოლკის სალდათებსო. იმასაც ამბობენ, თითქოს ამ როტას და ჯარის-კაცებსა და აფიცრობას სამხედრო სასამართლოს გადასცემენო.

◆ 6 მარტს თფილისში **დაიჭირეს** სანაინის სადგურის უფროსის თანაშემწეთ ნამყოფი იასე ხინველი. ეს ყმაწვილი 3 მარტს ალექსანდროპოლის ციხიდან გაათავისუფლეს ამიერ კავკასიის რკინის გზის უფრსის ნეიგებაუერის განკარგულებით. 6 მარტს ხინველმა რკინის გზის მოძრაობის უფროსს თხოვნა წარუდგინა ისევ სამსახურში მიმიღეთო, და რკ. გზ. სამმართველოდან გამოსვლისთანავე მას ხელი სტაცეს ჟანდარმებმა, რომლებმაც უთხრეს, შენ შეცდომით იყავი განთავისუფლებულიო და წაიყვანეს მეტეხის ციხეში.

◆ გუშინ, 7 მარტს, მეტეხის ციხიდან **გაანთავისუფლეს** სოლომონ თამაზოვი და თფილისის რკინის გზის უფროსის თანაშემწე სვანიძე.

◆ ქალაქის მართველობამ, თანახმათ ქალაქის გამგეობის ტეხნიკურ კომისიის მოხსენებისა, ავჭალის წყლის საყვან მილის გასასწორებლათ და შესაკეთებლათ დაადგინა გადადოს 142,000 მანეთი. ამ დადგენილებას ამ დღეებში ქალაქის საბჭოც განიხილავს.

◆ გუშინწინ, 7 მარტს, საარტისტო საზოგადოების შენობის წინ რაღამაც იფეთქა. ხალხი დაფრთხა და საჩქაროთ დაიფანტა. აღმოჩნდა რომ ელექტრონის სადგურის ერთ მავთულში ელექტრონი აფეთქებულიყო.

◆ 6 მარტს, საღამოს 10 საათზე, გიორგის ქუჩაზე ეტლით მიდიოდენ თათარი მისაკი და მისი ამხანაგი სიმონიანცი- უცბათ თათარმა სინომიანცი ბებუთით სასიკვდილოთ დასჭრა და თითონ მიიმალა. სიმონიანცი მიხეილის საავათმყოფოში წაიყვანეს.

—

პ რ ო ტ ე ს ტ ი.

„სოვრ.“-ში და „ნოვ. ობ.“-ში დაბეჭდილია შემდეგი პროტესტი საზოგადოების საყურადღებოთ: ჩვენ ქვემორე ხელის მომწერნი განცვიფრებას და გულის-წყრომას ვუცხადებთ „თფილისის „ფურცლის“ რედაქციას საგაზეთო ეთიკის დარღვევის გამო, რაც იმაში გამოიხატა, რომ თფილისის ყველა გაზეთების წარმომადგენელნი, რომელნიც თათარ-სომეხთა სიეზდის სხდომებზე ესწრებოდენ, მათ შორის „თფ. ფურცლ“-ის წარმომადგენელნიც შეთანხმდენ არ დაებეჭდათ 6 მარტის სხდომის ანგარიში 7 მარტის №-ში, არამედ მოეთავსებიათ 8 მარტის №-ში, რომ ანგარიში უფრო დაწვრილებით და სწორეთ შეედგინათ მიუხედავათ ამისა „თფილისის ფურცლ“-ის რედაქციამ დაპირება დაარღვია და 7 მარტის ნომერში ცალკე დამატებათ დაბეჭდა 6 მარტის სხდომის ანგარიში. ასეთნაირათ დაარღვია სიტყვა და ამხანაგური ეთიკა პირადათ ბ-ნმა ჯაბარმა, „თფ. ფურცლის“ რედაქტორმა პირველი სხდომის ანგარიშის დაბეჭდვის დროს და ეს თავის დროზე ზოგიერთმა ამხანაგებმაც შენიშნეს, მაგრამ, როგორც სჩანს, ამას ვერ უმოქმედნია ბატონ ჯაბარაზე და იგი სრულიად არ მოერიდა მეორეჯერაც დაერღვია პატიოსანი სიტყვა. ჯაბარის საქციელს ჩვენ საყოველთაოთ მიტომ ვაცხადებთ, რომ მკითხველმა საზოგადოებამ გაიგოს, თუ რატომ არ გამოვიდა 6 მარტის სხდომის ანგარიში 7 მარტის ნომერში თფილისის სხვა რუსულ გაზეთებში.

ხელს აწერენ შემდეგი გაზეთების წარმომადგენელნი: „ნოვ. ობოზრენიე“, „სოვრემენნიკი“, „მშაკი“, „ჰარაჩი“ და „არშალუისი“.

—

შეცდომის გასწორება. გუშინდელი ნომრის პირველ გვერდზე, მეოთხე სვეტის მე-25 სტრიქონში დაბეჭდილია: „აი საშიში კითხვა“. უნდა იყოს: „აი **რაშია** კითხვა“. იქვე მე-31 სტრიქონში დაბეჭდილია: „გლეხები უპასუხებენ“. უნდა იყოს: **„მეორენი** უპასუხებენ“.

მეორე გვერდზე, წერილში „რეაქცია და ბურჟუაზია“ მე-17 სტრიქონში დაბეჭდილია: „ათასმხრივ ბრძოლას“, უნდა იყოს: **„კლასობრივ** ბრძოლას“.

მე-3 გვერდზე ზევიდან მე-18 სტრიქონში დაბეჭდილია: „ქედუზნოდთროჟნოკო“, უნდა იყოს: „მექედუნაროდნაგო“.

კ ა ვ კ ა ს ი ა.

გურია. სწორეთ საშინელება ტრიალებს დღეს გურიაში. ქ. ოზურგეთი აღარ არსებობს, ტროლი დაბებიც სანახევროთ გადამწვარია, სოფლებში ასობით სახლები ფერფლათ და ნახშირათ იქცა, ვისი კარ-მიდამოც ცეცხლს გადურჩა, მინგრეულ-მონგრეულია, სანოვაგე, სიმინდი და სხ. გადამწვარი და გაოხრებულია, ხალხი დატანჯული და დაფრთხალია. ზარალიაუწერელია და ვეჭვობ, როდისმე იგი ანაზღაურდეს. მემარცხენე პარტიის ხალხს სასტიკათ სდევნიან, სალდათ-სტრაჟნიკები დღეთი და ღამით სოფლებში დაძრწიან, დღე-დღეზე ახალ-ახალი პრიკაზები გამოდის, ახალ-ახალი მოთხოვნილებები და ამას დასასრული არ უჩანს...

ყველა ამის მიუხედავათ, ხალხი, სულმდაბლებსა და უფრო ბურჟუაზიულ ელემენტებს გარდა, სულით არ დაცემულა, იმედი არ დაკარგვია. უფრო შეგნებულებს ღრმათ სწამთ, რომ ვერავინ ვერ შეაჩერებს რევოლიუციას, ჩვენ წინდაწინ ვიცოდით, რომ ბიუროკრატია ასეთ საქმეს ჩაიდენდაო. დღეს გურია დაწყნარებულია, ის ისვენებს რუსეთის ხალხთან ერთად, გა[illegible]ბით თვალყურს ადევნებს ბიუროკრატიის მ[illegible] მედებს, და ასეთ კრიტიკას უკეთებს მას: [illegible] სახლკარის გაოხრებით, ოჯახის გაუპატიურ[illegible] ბით, თოფით და ზარბაზნებით მთავრობას [illegible] თავი მოგვაწონოს და გვანუგეშოსო. გურუ[illegible] ბი მხნეთ იტანენ ყოველგვარ შევიწროებას [illegible] თესი მომავლის მოლოდინში. ბრძანებას [illegible] ყველანი უფროსებს მოწიწებით თავს უკრა[illegible] მღვდლებს ხელზე ემთხვიონ, სწავლა [illegible] ლივ დაიწყონ. ოზურგეთში გამვლელს [illegible] ქუდთან უნდა გეჭიროს, ან აფიცერი [illegible] ბა, ან ჩინოვნიკი, ან მღვდელი, ყველას [illegible] მიესალმო, ქუდი მოუხადო, იცნობ არ [illegible] სულ ერთია. მაგრამ ეს კიდევ არაფერი. [illegible] როკრატიამ ხალხი სრულიად გარყვნა. [illegible] ხანს „ნატანია ხალხი გურიაში [illegible] იყო, დღეს ასობით არიან. ამბობენ, თუ [illegible] წინათ ვინმესთვის გიწყენინებია, ყველა[illegible] იერის ჯავრს, რადგან ხედავს, რომ ენა[illegible] ბას კარგი გასავალი აქვს. გურიაში ხმა [illegible] რამოდენიმე ენა-ტანია ვაჟბატონი (ზოგ[illegible] ნაობასაც ასახელებენ) სხვა ქალაქებშიაც [illegible] ზავრენ, იქნებ რამე საბეზღებელი მასა[illegible] შოვნოთო.

ეწერის საზოგადოება (ქუთაისის [illegible] რეაქციამ აქაც ამოძრავა ბნელი ძალები. [illegible] წრეულს ითესება, შარშანდელის მიხედვით, [illegible] გიერთი ცვლილებით.

ზოგიერთი ზნე-დაკარგული პირები [illegible] რების დამცველთა“ მიხედვით, და[illegible] სოფლებში და თუ ვისმეს ფული [illegible] ართმევენ და თან სიცოცხლესაც ასამ[illegible] გვარ პირების მსხვერპლათ შეიქნა [illegible] ლავაძე.

5 ამ თვეს შესდგა საზოგადო კრება [illegible] ხლისის გამოცვლაზე და სახელმწიფო სათა[illegible] როსთვის ამომრჩევლების არჩევნებზე.

პირველის არჩევაზე თავმჯდომარეობდა [illegible] ტრედიის საეკლესიო ნაწილის [illegible] ლიანი, ხოლო მეორეზე მამასახლისი. [illegible] ხლისათ ისევ ძველი დარჩა.

სათათბიროსთვის ამომრჩევლების არჩე[illegible] საზოგადოებამ დაადგინა შემდეგი განაჩენ[illegible] ნამ მთელ რუსეთში არ იქნება განთავისუ[illegible] ბული ყველა პოლიტიკური პატიმარი, [illegible] ნება ახსნილი სამხედრო და საომარო წესებ[illegible] იქნება გამოცხადებული: სიტყვის, ბეჭდვის, [illegible] ბების და კავშირების სრული თავისუფლებ[illegible] ნამ არავის არ ვირჩევთ და სათათბიროს [illegible] კოტს ვუცხადებთ. ბაღ[illegible]

ბაქო. რუს. სოციალდემოკრატიულ მ[illegible] პარტიულ ბაქოს ორგანიზაციის რაიონებ[illegible] ქშთ კრებას შემდეგი რეზოლიუცია გამო[illegible] ნის სახელმწიფო სათათბიროს ბოიკოტის [illegible] სახებ:

ვიღებთ რა მხედველობაში,

1) რომ სახელმწიფო სათათბირო, [illegible] საც მეფის მთავრობა იწვევს, არ არის სა[illegible]

ფელეტონი

რა ადგილი უჭირავს პროლეტარიატს დღევანდელ საზოგადოებრივ კლასებს შორის.

(დასასრული, იხ. № 3.)

დღევანდელი კაპიტალისტური საზოგადოება დამყარებულია საქონლის წარმოებაზე. საქონლის საწარმოებლათ აუცილებელ საჭიროებას შეადგენს საწარმოვო იარაღები, რომელიც პროლეტარიატს აღარ გააჩნია. ამიტომ ის იძულებულია გამოიტანოს ბაზარზე გასასყიდათ მხოლოდ თავისი სამუშაო ძალა, გახდეს თვითონ საქონლათ, მაშასადამე, მისი დამოკიდებულება საზოგადოების დედაბოძებთან, საქონლის წარმოებასა და საწარმოვო იარაღებზე კერძო საკუთრებასთან მისი დამოკიდებულება უარყოფილია.

საკუთრებას ის მოკლებულია და წარმოებაში ის ღებულობს მონაწილეობას მხოლოდ მარტო თავისი სამუშაო ძალით, ქმნის ხელ-მეტ ღირებულებას და ამით უვსებს ჯიბეს მუქთა ხორა კაპიტალისტებს.

მაშასადამე მისი ინტერესები, მთელი მისი მდგომარეობა მოითხოვს საქონლის წარმოების მოსპობას და საწარმოვო იარაღების მისთვის გადაცემას, და რადგან ამ უკანასკნელთ აქვთ საზოგადოებრივი ხასიათი, რადგან მათი გამოყენება შეიძლება მრავალ რიცხვოვანი მასსის შრომით, ამიტომ პროლეტარიატის ინტერესები მოითხოვს მათ განსაზოგადოებას, საწარმოვო ძალებზე კერძო საკუთრების მოსპობას და სოციალიზმის დამყარებას. მაგრამ პროლეტარიატის ასეთ მისწრაფებას წინ ეღობება ინტერესები ყველა მესაკუთრების, როგორც კაპიტალისტების, აგრეთვე მიწათმფლობელების, და წვრილი მესაკუთრე ხელოსნების და გლეხების; ყველა ესენი, როგორც კერძო საკუთრების და საქონლის წარმოების იდეის მატარებელნი წარმოადგენენ ერთს კლასს მესაკუთრეებისას—ბურჟუაზიის. მის წინააღმდეგ კი დგას პროლეტარიატი. პირველის ინტერესებს, ე. ი. კერძო საკუთრების და შრომის გაყვლეფის პრინციპს იცავს ის უზარმაზარი მექანიზმი, ის მოწყობილი ძალა, რომელსაც ჰქვია სახელმწიფო.

პროლეტარიატმა თანახმათ თავისი სოციალური ინტერესების ლოღიკის, ხელთ უნდა იგდოს ეს პოლიტიკური ძალა, ე. ი. უნდა მოახდინოს პოლიტიკური რევოლიუცია და ამ საშუალებით უნდა შეცვალოს მთელი ბურჟუაზიული ურთიერთობა, უნდა ჩამოართვას საკუთრება იმათ, ვინც წინეთ თვით ხალხს გამოსტაცა ეს საკუთრება და გადასცეს ის ხალხსავე, ე. ი. მოახდინოს ექსპროპრიაცია ექსპროპრიატორების.

ამ ძველი ქონებრივი ურთიერთობათა მოსპობას საზოგადოების დაჩაგრული კლასის მიერ სახელმწიფო ჩარხის ხელში ჩაგდებით, და პოლიტიკური რევოლიუციით ქვია სოციალური რევოლიუცია.

კაპიტალისტური წყობილების მოსპობა და სოციალიზმის დამყარება, აი პროლეტარიატის კლასიურ-სოციალური ინტერესები; მეცნიერული სოციალიზმი—აი პროლეტარიატის კლასიური იდეოლოგია. მხოლოდ მეცნიერული სოციალიზმია ის ბრწყინვალე ვარსკვლავი, რომელიც გაუნათებს ძლევამოსილ პროლეტარიატს თავის ეკლიან გზას აღთქმული ქვეყნისკენ.

პროლეტარიატმა უნდა უკუ აგდოს ვიწრო პროფესიონალური ტრედ-უნიონიზმი (კავშირები), შეიგნოს თავისი კლასიური ინტერესები, გახდეს კლასათ ამ სიტყვის ფართო მნიშვნელობით და შეკავშირებული ძალით მოახდინოს სოციალური რევოლიუცია.

ორნაირი ფაქტორი ღებულობს მონაწილეობას პროლეტარიატის კლასათ გადაქცევის საქმეში—ობიექტიური და სუბიექტიური. ერთის მხრით კაპიტალიზმის განვითარება, წარმოების კონცენტრაციის ზრდა ქმნის მუშების კავშირს წარმოების განსაზღვრულის დარგისას; შემდეგ ეს კავშირები იზრდება, ფართოვდება, იქცევა ნაციონალურ კავშირათ და ედება მთელი ქვეყნის მუშებს. კაპიტალისტური მექანიზმის განვითარება ბადებს სამრეწველო ტრესტებს და სინდიკატებს, რომელიც იმორჩილებენ პირველათ ერთი რომელიმე ქვეყნის წარმოებას, შემდეგ თვის ქსელში ხვევენ მთელი ქვეყნის წარმოებას. ხელდახელ ამ ტეხნიკურ-ეკონომიურ პროტესტთან ერთდებიან მუშების სხვადასხვა პროფესიონალური კავშირები და ბოლოს დგება ერთი ინტერნაციონალური მუშათა ლაშქარი. პროლეტარიატი იქცევა კლასათ, ეჯახება კაპიტალისტურ წყობილებას, სპობს მას, მასთან ერთათ საზოგადოების კლასებათ დაყოფას და ამნაირათ ათავისუფლებს ქვეყნიერებას ეკონომიური ბორკილებიდან. ეს არის სტიქიური, ობიექტიური პროცესი.

სუბიექტიური ფაქტორი, რომელიც მოქმედებს ხელდახელ ჩვენ მიერ ზემოთ დასურათებულ ობიექტიურ პროცესთან მხოლოდ აახლოვებს უკანასკნელის შედეგს, პროლეტარიატის კლასათ გადაქცევით.

ის მდგომარეობს იმაში, რომ შეგნებული ნაწილი პროლეტარიატის სოციალდემოკრატია, ავრცელებს მათში განმათავისუფლებელ სოციალისტურ იდეებს, აერთებს პროფესიონალურ ზღუდეებით განცალკევებულ მუშებს, და რაც უფრო მეტი მუშა ითვისებს ამ იდეებს მით უფრო ახლოვდება ის დრო, როდესაც კლასათ გადაქცეული პროლეტარიატი დაჰკრავს სასიკვდილო ლახტს კაცობრიობის დამამონავებელ კაპიტალისტურ წესწყობილებას და დაამყარებს ქვეყნათ იდეალურ სოციალურ წესებს.

ყოველივე მას რაც ეწინააღმდეგება ამ ორ პროგრესს პროლეტარიატის კლასათ გადაქცევისას, ობიექტიურ თვით კაპიტალიზმის ზრდას და სუბიექტიურს—სოციალდემოკრატიული პარტიის მოღვაწეობას და პროლეტარიატის მიერ მეცნიერული სოციალიზმის ცოდნის შეძენას, სოციალდემოკრატია ვალდებულია გამოუცხადოს სასტიკი ომი.

ფეოდალური წყობილების ნაშთები— ბიუროკრატიული თვითნებობა და ბატონყმური დამოკიდებულება გლეხებსა და მემამულეებს შორის—აი რა ეწინააღმდეგება კაპიტალიზმის განვითარებას რუსეთში. აგრეთვე ეწინააღმდეგება მას დღევანდელი მთავრობის ფინანსიური პოლიტიკა და ხალხის სიღატაკე როგორც საწარმოვო ძალების ზრდის დამაბრკოლებელი ფაქტორები. ამიტომ რუსეთის სოციალდემოკრატია თავის პროგრამის მინიმუმში ეძიებს სახელმწიფო წესწყობილების გარდაქმნას დემოკრატიულ ნიადაგზე, არა პირდაპირი გადასახადების მოსპობას და მის ალაგზე პროგრესიული გადასახადების დაწესებას, მუდმივი ჯარის გაუქმებას და ხალხის შეიარაღებას და სოფელში ბატონყმურ ნაშთების გაქარწყლებას.

სრულ თავისუფლებას სიტყვის, ბეჭდვის და კრების, როგორც აუცილებელ პირობას სოციალისტურ იდეების გავრცელებისათვის.

სოციალისტური შეგნების შეძენა შეიძლება მხოლოდ განსაზღვრულ პირობებში. თუ კი სამუშაო დღე უდრის თორმეტ საათს ან მეტს, თუ კი სამუშაო პირობები ანტიჰიგიენური და ანტისანიტარულია, თუ კი მუშა ცხოვრობს მეტის-მეტ ცუდ ბინაზე, თუ კი ის მშიერია—ის ვერ შეძლებს დროს უქონლობისა და ფიზიკურ პირობების გამო სოციალიზმის შეთვისებას მოკიდოს ხელი. ამიტომ სოციალდემოკრატია მოითხოვს რვა საათის სამუშაო დღეს და სხვა ეკონომიურ რეფორმებს შრომის დასაცველათ. პროლეტარიატის ერთ უმთავრეს იარაღთაგანს კაპიტალის უსაზღვრო გაყვლეფის ასალაგმავათ შეადგენს გაფიცვა და კიდევაც სოციალდემოკრატია მოითხოვს გაფიცვის თავისუფლებას.

ეს სოციალურ-ეკონომიური რეფორმები, რომელიც ხელს უწყობენ სუბიექტიურ პროცესს პროლეტარიატის სოციალურ კლასათ გადაქცევისას მასთან ერთად ზღუდავენ [illegible] პიტალისტის მისწრაფებას სარგებლის [illegible] დიდებისკენ და ისინი იძულებული ხდებ[illegible] ინტენსიურ საშუალებას მოკიდონ ხ[illegible] ე. ი. გააუმჯობესონ საწარმოვო ძა[illegible] მაშასადამე ხელს უწყობენ პროლეტა[illegible]ტის კლასათ გადაქცევის ობიექტიურ პ[illegible]ცესის შემწეობით.

პროლეტარიატი ებრძვის ბურჟუაზიას [illegible] უკანასკნელის დასამარცხებლათ საჭ[illegible] რაოდენობითი და თვისებითი ძალა [illegible]ბა მას ისტორიული განვითარებისაგან. მოანგარიშება ბურჟუაზიისა და პროლ[illegible] რიატის ძალთა დამოკიდებულებების, [illegible] მელიც აუცილებლათ საჭიროა პროლ[illegible] რიატის ინტერესებისათვის, შეიძლება [illegible] ლოდ მაშინ, როდესაც პროლეტარი[illegible] იქნება გაბატონებული არა რომელიმ[illegible] ძო ჯგუფი კაპიტალისტების მუდმივ[illegible] რის შემწეობით, არამედ მთელი ბ[illegible] ზია, როგორც მსხვილი ისე წ[illegible] **ბურჟუაზია, როგორც კლასი.** ეს კ[illegible] ძლება მხოლოდ დემოკრატიულ რესპ[illegible] კაში, სადაც საყოველთაო, თანასწ[illegible] პირდაპირი და ფარული საარჩევნო [illegible] ბისა და მუდმივი ჯარის მაგივრათ [illegible] ხო მილიციის არსებობის გამო ხალხ[illegible] ში სრული თვითმპყრობელობა იქნებ[illegible]

მაშინ ბურჟუაზიის ბატონობა საზ[illegible] იქნება რეალურ სოციალურ დამოკი[illegible] ლებათა გამოხატულება.

ამიტომ დემოკრატიული რესპუბლი[illegible] ადგენს აუცილებელ საშუალებას იმ იდე[illegible] რი წყობილების დასამყარებლათ, რომე[illegible] იქნება „ნახტომი კაცობრიობის აუც[illegible] ბლობის სამეფოდან თავისუფლების [illegible] ფოში“.

ვ. ეშუბ[illegible]

...ებლთ სახალხო დაწესებულება, აღჭურვილი ... ამ მთავრობის ასალაგმავათ საჭირო უფლებებით; 2) რომ გლეხებს შეუძლიათ აირჩიონ მხოლოდ მცირე რიცხვი დეპუტატებისა და არჩევნები ისე მოწყობილი, რომ არჩევა შეუძლიათ მარტო მდიდარ გლეხებს, ხოლო ღარიბები კი გამორიცხული არიან არჩევნებიდან;

3) რომ მუშებს უფლება აქვთ აირჩიონ ისეთი მცირე რიცხვი ამომრჩევლებისა, ბურჟუაზიასთან შედარებით (ბაქოში 80-ზე—4), რომ არ შეუძლიათ არც თავიანთი დეპუტატის არჩევა, არც არჩევნების მსვლელობაზე გავლენის მოხდენა; თანაც მუშათა დიდძალი ნაწილი სრულიად მოკლებულია საარჩევნო უფლებებს;

4) რომ არჩევნების დროს მხოლოდ მავრაზმელების პარტიებს შეუძლიათ ფართო აგიტაცია გაწიონ, ხოლო მუშათა და გლეხთა ინტერესების დამცველ პარტიებს მთავრობა დევნას დაუწყებს, რომ ჩვენ არა გვაქვს არც სიტყვის და ბეჭდვის, არც კავშირებისა და კრების თავისუფლება;

5) რომ არჩევნები პოლიციის ძალდატანებით და გავლენით სწარმოებს, ყველგან ქარხნებ-ზავოდებიდან ითხოვენ და იჭერენ უფრო შეგნებულ მუშებს, და, ამნაირათ, მუშებს საშუალება არ აქვთ აირჩიონ ისეთი წარმომადგენლები რომელთაც მუშათა საქმისათვის ბრძოლა შეეძლოთ,—

რუს. ს.—დ. მ. პ. ბაქოს ორგანიზაციის რაიონების საერთო კრება წინააღმდეგია მონაწილეობა მიიღოს როგორც სათათბიროს დეპუტატების არჩევნებში, ისე რწმუნებულთა და ამომრჩეველთა არჩევნებში, და აუცილებლათ საჭიროთ ცნობს ისარგებლოს საარჩევნო კამპანიით აგიტაციის გასაწევათ დამფუძნებელ კრების მოწვევისათვის საყოველთაო თანასწორი, პირდაპირი და ფარული კენჭის ყრით და სიტყვის, ბეჭდვის, კავშირის და კრების სრული თავისუფლებით, და ხალხის მოსამზადებლათ საერთო გაფიცვისათვის.

ქუთაისი. სილიბისტრო სკანიძე, რომელსაც კედამოვის დაჭრას აბრალებდენ, 4 მარტს ქუთაისში, ოდესურის სასაფლაოზე **დაუხვრეტიათ**. სკანიძეს ჩამოხრჩობა ქონდა გადაწყვეტილი („ნ. ც.“).

ქუთაისის გუბერნატორი ბოლო ხანს საზღვარგარეთის პასპორტს აღარავის აძლევს („სოფ.“).

გორი. ქ. გორში შეუპყრიათ მთვარელიშვილი, რომელსაც თ. გ. ერისთავის მკვლელობას აბრალებენ. სოფ. მეჯვრისხევში დაუპატიმრებიათ სტუდენტი პარკაძე.

ლანჩხუთი. 6 მარტს, სოფ. ლანჩხუთს შესულა ჯარი; დაუპატიმრებიათ: გიორგი ზუხაშვილი, ვიქტორ შელია, პავლე წილოსანი და სხვები, ხოლო ეს უკანასკნელი კი გზაში გაქცევიათ („პ. გ.“).

ერევანი. მარტის 6-ს ერევნის სამხედრო სამართლმა გაარჩია საქმე მ. პჰრან ქუშაშანის და სხვ. დრუჟინის 26 წევრისა, რომელნიც ორი წლის წინათ გადასულან ოსმალეთის საზღვარზე, გადაეყენებიათ ერთი ყაზარმა, შეტაკება ქონიათ ოსმალოს ჯართან და ისევ გამოსულან საზღვარს აქეთ. მათ ბრალდებოდათ შეიარაღებულ წინააღმდეგობის გაწევა რუსის ჯარებისთვის საზღვარს აქეთ გადმოსვლის შემდეგ. სამხედრო სამართლმა ყველანი გაამართლა.

სადგური სლეპცოვსკაია (თერგის ოლქი). 1-ლ მარტს, სადგურზე სამმართველოს ცინცხის ყუთიდან ვიღაცებს 1100 მანეთის წაუღიათ, რომელიც ადგილობრივ კაზაკებს ეკუთვნოდათ. ქურდები ჯერ ვერ უპოვნიათ,

ბაქო. 5 მარტს მანთაშევის თამბაქოს ქარხნის მუშებს, გენ.-გუბერნატორის ნებართვით კრება მოუხდენიათ იმავე ქარხნის სასადილოში პროფესიონალურ კავშირის დასაარსებლათ („პრაკი“).

ღ. ჩოხატაური. ჩოხატაურს პირველი ადგილი უჭირავს გურიის განმათავისუფლებელ მოძრაობაში. იმ თავითვე ჩოხატაურის ხალხი ყველაზე უფრო მედგრათ ებრძოდა ძველ რეჟიმს, ორგანიზაციები ყველაზე უკეთესი ქონდა; ხალხში უხვათ ვრცელდებოდა სოც. დემ. პროპაგანდა და ლიტერატურა. ყოველივე ეს ესმოდა მთავრობას და მუდამ ცდილობდა დრო ეშოვნა, რომ ჩოხატაური გაენადგურებია. და აი ახლა, როცა რეაქციამ ყველგან გაიმარჯვა გურიაში, ბოლოს ჩოხატაურსაც ეწვია; ყველაზე ბოლოს ალბათ იმიტომ, რომ კრილოვი დიდხანს ვერ ბედავდა ჩოხატაურისაკენ გამოლაშქრებას. რამდენჯერმე ამოვიდა ნაგომარზე ოზურგეთიდან, მაგრამ ჩოხატაურში კი ვერ შებედა. ბოლოს როცა მთელ ჩოხატაურის ხალხს ფიცი მიაღებია ერთგულებაზე, გაბედა და შევიდა შიგ. ბოქაულმა გამოუცხადა, რომ თუ მშვიდობიანათ მიგვიღებით, ხელს არ გახლებენო. მაგრამ ეს სიტყვები სიტყვებათ დარჩა. როგორც კი დაბინავდენ ჩოხატაურში, მიესიენ სოფლებს და რაც კი ნახეს სულ დაიტაცეს, რაც ვერ წაიღეს, იქვე დაამტვრიეს და გააფუჭეს. შემდეგ აქა-იქ სახლებიც დასწვეს და დაანგრიეს. და აი ასეთი ოხრების შემდეგ კრილოვი ბრძანებს გადასახადები მომეცითო...

გარდა ამისა, მიყვეს ხელი ჩხრეკას და მეცხოვრებლების დატუსაღებას. უცბათ შეაღამისას რომელიმე სოფელში ვისმე თავს დაესხმიან. მძინარე ხალხი შეშინებული წამოცვინდება და გარბის სადმე შორს. აქ ამ დროს სახელი გაითქვა ერთმა ვაჟბატონმა, ბელოუსოვმა ის ამ რამდენიმე წლის წინეთ ჩოხატაურში სტრაჟნიკათ იყო. შემდეგ თავი გაანება სამსახურს და ჩაესიძა ეთერ ადგილობრივ მცხოვრებს. ყველასთან მეგობრული კავშირი დაიჭირა, ყველას თავი პატიოსნათ გააცნო. კრებებზედაც ისწრებოდენ და სხვა. მარა ახლა ისევ დაუბრუნდა ძველ ხელობას, შევიდა სტრაჟნიკათ და სოფლებში პოლიციას დაათარეშებს. მან კარგათ იცის ადგილმდებარეობა და აგრეთვე ბევრს მოთავეს იცნობს, ამის გამო ახერხებენ მარჯვეთ ჩხრეკას და დატუსაღებას. ხალხში დიდი სიძულვილია ბელოუსოვისადმი. როდემდის უნდა ითარეშოს ამ ვაჟბატონმა? ხომ არ გონია, რომ ხალხი საბოლოოთ გასტეხეს წელში, ან კიდევ ძალიან შორს იყოს ხალხის კვლავ წელში გამართვა? და ვაი მაშინ ასეთ იუდებს!

იქაური

განჯა. 12 იანვარს განჯაში დაუტუსაღებიათ **ოთხი სალდათი** 261 ქვეითი შემახიის პოლკისა: პირველი როტის—გრიგოლ გერასიმეს ძე ლეიბშნირი, და იაკობ ბერმანი; მეორე როტის ვოლნო-ოპრედელიაუშჩი ვლადიმერ შიმაკინსკი და მესამე როტის მორდუხ მალლერი. დღემდე ოთხივე ციხეში ზის და არავის მათთვის არავითარი დანაშაულის საბუთი არ წარუდგენია, თუმცა მათ პოდპოლ. თავ. წულუკიძემ ჩვენება ჩამოართვა, მარა არ იციან რას აბრალებენ და ან ამ გამოძიებას აქვს რამე დამოკიდებულება მათ საქმესთან თუ არა. როგორც გავიგეთ მათ სამხედრო სამართალში აძლევენ.

დუშეთი. ამ დღეებში დუშეთის სატუსაღოდან განთავისუფლებული **მღვდელი** ლავრენტი ჩანკოტაძე თავდებით გაუშვიათ და პოლიციის მხედველობაში მაუციათ. მღვდლები კავკასიძე და წერეთელი რომლებიც ჩანკოტაძესთან დაიჭირეს, ისევ საპყრობილეში სხედან და ამ დღეებში მოელიან თავდებით განთავისუფლებას.

პარდუფაითიდან გაზ. „პრაკს“ სხვათა შორის სწერენ: გენ. გოლოშჩაპოვს ყარაბულაღში არავინ მიუღია, გარდა მაზრის უფროსის თანაშემწის ქუთათელაძისა, და გამოუცხადებია, მივიღებ მხოლოდ იმათ, ვინც იარაღის საწყობებს და „კრამოლნიკებს“ ხელთ მომცემსო და სხვა.

რომელ „კრამოლნიკების“ შესახებ ლაპარაკობს ბ-ნი გოლოშჩაპოვი—არ ვიცით.

მისთვის მოხსენება წარუდგენია თავ. ქუთათელაძეს, ხოლო თუ რა შვილიც არის ეს ემაწვილი, ჩვენ კარგათ ვიცით, და თუ რა „დოკლადს“ წარადგენდა სომხების შესახებ—ძნელი გამოსაცნობი არ არის.

ყაზახები ყარაბულახში ცუდათ თურმე ექცევიან თათრებს. არც ერთი თათრის დუქანი არ გაუშვიათ „გაუსუფთავებელი“, რაც მოსწონებიათ, ყველაფერი წაუღიათ; ვისაც კი წინააღმდეგობის გაწევა გაუბედნია, საშინლათ უცემიათ...

ასევე მოქცევიან კაზაკები მალაკნებსაც რომლებიც გამოუყრიათ სახლებიდან, და შიგ ცხენები დაუბამთ.

სოფ. ტოლის დაპატიმრებული მასწავლებელი გრ. ოსეფიანი 6 დღით განთავისუფლეს თავის საქმეების მოსაწყობათ და შემდეგ... გაემგზავრება ჩაუდენელ ცოდვების მოსანანიებლათ.

რუსეთის პრესა.

ვიტე-დურნოვო „გალიბერალდენ“. იმათ ბრძანება გამოსცეს, რომ ურიების დარბევა არამც და არამც არ გაბედონ, ხოლო თუ ვინმემ გაბედა, მაშინ დამნაშავენი სასტიკათ დასაჯეთო. იმათვე ბრძანეს, თუ ებრაელების საწინააღმდეგო პროკლამაციები გავრცელდეს, ავტორები სამართალში მიეციო. რუსეთის პრესას უხარია ეს, ასე გასინჯეთ თავადი მეშჩერსკიც კი წინააღმდეგი იყო „პაგრომების“. „ნაშა ჟიზნი“ პირველ ალაგს უთმობს ამ განკარგულებას და მსხვილი ასოებით ბეჭდავს კიდეც. საწყალი პოლიცმეისტრები! საწყალი შავი რაზმელები! რითი დაამტკიცონ ეხლა თავიანთი „ერთგულება“ „სამშობლოსადმი!“ ებრაელების აკლება აღარ შეიძლება!

რას ნიშნავს ეს სიზმარი? რა მოხთა? ასეთი „კანონები“ რუსეთში ხშირათ გამოდის. მაგრამ ვინც დაკვირვებია ამ გარემოებას ის ერთ რამეს შეამჩნევდა: ყოველთვის, როცა რუსეთს ფულის შოვნა უნდა, ურიებს შეღავათს აძლევენ. იშოვიან თუ არა ფულს —ეს შეღავათიც ისპობა. ნეტა ეხლაც ხომ ამასთან არა აქვს რაიმე კავშირი ვიტე-დურნოვოს „ლიბერალობას“?

გაზ. „რუსი“ სწერს:

„მთავრობას ერთათ-ერთი გზა დარჩა მენდელსონიდან ფულების სესხება. ვიშნეგრადსკი უკვე დაბრუნდა პარიჟიდან. ფრანგებმა გადაჭრით უარი უთხრეს ფულის სესხებაზე.

„მენდელსონთან, როგორც ისმის, საქმე კეთდება. ის მგონი თანახმაა ფული ასესხოს მთავრობას“...

მენდელსონი კი ებრაელია. ის „მგონი“ ფულს იძლევა სესხათ და ვიტტე დურნოვოც „მგონი“ შეღავათს აძლევენ ებრაელებს. ხოლო იშოვის თუ არა ფულს მთავრობა, რუსეთის პოლიცმეისტრები და შავ-რაზმელებიც აღდგებიან სულით; ბეტ ძიდოვ! ნუ თუ ამას დაივიწყებენ? არაოდეს!

და ეს უხარია რუსულ პრესას... ბედნიერ არიან მორწმუნენი!

**

დურნოვო უკიდურეს პარტიებს ეხმარება, დურნოვო მონარქიის სამიში მტერია! აი რას იძახის „რუსის“ თანამშრომელი პაროშინი.

„მისი გეგმა—მონარქიის დამხობის გეგმაა“ თუ ძველი რომაელები ამაყათ იძახოდენ—ყველა გზას რომში მივყევართო,— დღეს მით უფრო ეთქმის უკიდურეს პარტიებს—მთავრობის ყოველნაირ პოლიტიკას რევოლიუციისკენ მივყევართო.

ადამიანის სიცოცხლე გათავდა რენენკამპფი ქათმებივით ჰკრის ყელს „დამნაშავეებს“, ვარშავაში კი ინკვიზიცია დაუარსებიათ.

„ბიკენტი სერქა და ედმუნდ კემპსკი საშიშრათ გალახეს, ოთხი ღამის განმავლობაში ჯოხებს სცემდენ. სერქას ისე დაარტყეს წიხლი ყურთან, რომ ის დაყრუვდა კიდეც... ტუსაღები წყურვილით კვდებოდენ, მაგრამ წყალი არ მისცეს. ძალათ გვასმევენ არაყს, რომ სიმთვრალეში რაიმე გამოგვტყუონ. ძალათ გვაწერიებენ ხელს, წინაამდეგ შემთხვევაში კბილების დათხრას დაგვემუქრნენ. გვაგლეჯენ თმას, გვაწვენენ გულ-აღმა იატაკზე და სკამიდან პირდაპირ მკერდსა და მუცელზე გვახტებიან... ასე გვაწვალებენ და გრძნობა დაკარგული ოქმებზე ხელს გვაწერიებენ“.

„სოფლებს წვავენ... სათათბიროში დასახელებულ კანდიდატებს იჭერენ და ასახლებენ. პატიოსან სიტყვას პირში ბურთსა სჩრიან. საშინელი ტერრორი მეფობს თვალ გადუწვდენელ რუსეთში.

სად არის ხსნა? ვიტე-დურნოვო უნდა დარჩეს რუსეთში, თუ რუსეთის ერი? რა გზას დავადგეთ? გაზეთ „რუსს“ სწამს, რომ „უმსხვერპლოთ“ განახლდება რუსეთიო. რუსეთი რომ განახლდება ამაში ეჭვის შეტანა რა თქმა უნდა, არ შეიძლება, მაგრამ რაც შეეხება მსხვერპლს, ამაში გიჟი უნდა იყოს კაცი, რომ ეს მსხვერპლი ვერ დაინახოს. მთავრობამ ხმალი აიღო ხალხის წინააღმდეგ, რას იზამს ხალხი? არაფერს?

მართლაც, რომ „ყველა გზას რომში მიჰყავს კაცი“!

რ უ ს ე თ ი.

პრესის თავისუფლება. „კოსტრომსკი გოლოს“-ის რედაქტორი სამართალში მისცეს 129 სტ. ძალით. კიევში დახურეს „სვაბოდა ი პრავო“, „კიევსკაია ჟიზნ“ „გოლოს კიევსკი“. მინსკში დახურეს „ოტკლიკი ბელორუსიი“.

გენ. რენენკამპფის ბრძანება. გენერალ რენენკამპფს ასეთი ბრძანება გაუცრავს აღმოსავლეთ ციმბირის რკინის გზაზე: „თუ ვინმე გაბედავს და პოლიტიკური მიზნით სასიკვდილოთ მოინდომებს, ან მოჰკლავს ჩემს მხლებლებს, (ჟანდარმებს, პოლიციელებს და სხ.)—რაც პოლიტიკური დამნაშავეები მყავს ერთი საათის განმავლობაში ყველას დავხვრეტავო.“ —ირკუტსკიდან იტყობინებიან, რომ იქ 600-მდე კაცია დატუსაღებულიო.

ციმბირის ამბები. „ჟიზნ ი სვაბოდა“-ს ატყობინებენ, რომ იქ ყოველ დღე ხვრეტენ ტუსაღებს. საერთოთ დახვრიტეს 60 კაცი, მარტო 1 მარტს 9 კაცი დახვრიტეს ვერხნეუდინსკში, მათ რიცხვში ერთი მემანქანე, რომელსაც ერთი საჩიტე ოოფი უნახეს.

გადასახლება. 28 თებერვალს, ბუტირკის ციხიდან იაკუტის ოლქში გაგზავნეს 115 პოლიტიკური ტუსაღი.

არჩევნების თავისუფლება. „ჟიზნ ი სვაბოდა“ სწერს, რომ 27 თებერვალს ბუტირსკის ციხეში არა ჩვეულებრივი მხიარულება სუფევდა. მხიარულებდენ არა თუ ტუსაღები, არამედ მცველებიც და ჟანდარმებიც. ამ არა ჩვეულებრივი მხიარულობის მიზეზი ყოფილა შემდეგი გარემოება: ღამით ჟანდარმებს მოუყვანიათ გლეხი ბელიაევი, რომელიც თურმე მხურვალე მონაწილეობას იღებდა არჩევნებში. სწორეთ ამიტომ ის არჩევნებიდან სატუსაღოში გაუმგზავრებიათ. „აი არჩევნების თავისუფლებაც ასეთი უნდაო“ ხარხარით იძახდენ თურმე ციხეში.

კაზაკების დასაჩუქრება. დონის როსტოვიდან იტყობინებიან, რომ ყველა იმ კაზაკებს, რომელთაც სამი შვილი კი ჰყავს მღვდლებს ურიგებენო.

„შინაურ მტრების“ დამშვიდება. „ვიტებსკაია ჟიზნ“ იტყობინება იმ ექსპედიციის ამბებს, რომელიც დაბა კრესლავკაში იყო გაგზავნილი „წესიერების აღსადგენათ. თოფებისა და აგიტატორების გაცემას უკანასკნელ ვადათ დანიშნეს 24 თებერვალი და თუ ამას შემდეგ კიდევ არ გაცემენ მაშინ ყველა ებრაელებს ისე მოვეპყრობით, როგორც რევოლიუციონერებსო. 24 თებერვალს ებრაელებმა ფიცი მიიღეს ერთგულებაზე და ხელწერილი დადვეს—დავიჭერავთ ყველა რევოლიუციონერებს, თუ ისინი ვნახეთო. ამას გარდა ძალდატანებით „გაცემიეს“ 15 კაცი. ყველა ამას შემდეგ მათ უთხრეს, რომ „თავისუფალი“ ხართ, ოღონდ ცოტა ჯარიმას შეგაწერთ და ის გადაიხადეთო. ეს „ცოტა“ ჯარიმა კი 30,000 მანეთს უდრის.

უმაღლეს წრეებში. ერთი უცხოელი გაზეთის სიტყვით ვიტეს უთქვამს ერთი ქალისთვის, რომელიც მაღალ საზოგადოებას ეკუთვნის: „დურნოვოს განუსაზღვრელი ნდობა აქვს სასახლეში. მან რომ მოინდომოს ჩემი ჩამოხრჩობა, იმასაც ადვილათ შეიძლებსო“. იმავე ქალისთვის დურნოვოს უთქვამს: „მე ვარ ხელმძღვანელი შინაურ პოლიტიკის. ადმინისტრაცია მე მემორჩილება. ჩემი პოლიტიკა იმაში მდგომარეობს, რომ ხალხსა და რევოლიუციონერებს ისეთი თავზარი დავცე—არაოდეს რომ არ დაავიწყდეთო“. რა თქმა უნდა დურნოვოს ისტორია არ დაივიწყებს!

გრადონაჩალნიკის განკარგულება. პეტერბურგში ხელწერილი ჩამოართვეს წიგნის მაღაზიის პატრონებს, რომ არ გაჰყიდონ შემდეგი წიგნები: „სახელმწიფო სათათბირო თუ დამფუძნებელი კრება“, „ობობა და ბუზი“, „რა განსხვავებაა სოციალდემოკრატებსა და სოციალ-რევოლიუციონერებს შორის“, „პროგრამა რუსეთის პოლიტიკურ პარტიებისა“, „ახალი კანონი“, „ეეოფა თუ არა ყველას მიწა“, „რევოლიუციონერი სიმღერები“, „სალდათის თავ დადება“, „ხარკებზე“, „საუბარი მიწაზე“, „როგორ ძვლეფენ და არბევენ ხალხს“ და „თავისუფლების სიმღერები“.

გადმოსახლებულთა საქმისთვის მიწათმოქმედების მთავრობა გამგეობამ 900,000 მანეთი გადასდო 21,000 ოჯახის დასასახლებლათ შავი ზღვის პირას გუბერნიაში, რომლებიც ცენტრალურ გუბერნიიდან მოდიან. გლეხებისთვის მზათ არის 215,000 დესიატინა მიწა. თითო ოჯახი მიიღებს 180 მანეთს სახლის ასაშენებლათ. ამას გარდა სხვა ნაირ დახმარებასაც გაუწევენ მათ.

კარაბჩევსკის წერილი. „სტრანა“-ში დაბეჭდილია შემდეგი წერილი ვექილის კარაბჩევსკისა: „მე შემხვდა ბალაშოვის წიგნაკი „სამი მინისტრის მოკვლა“. ამ წიგნაკში წერია, თითქოს პლევეს სიკვდილის შემდეგ საზონოვს უთქვამს—ამ საქმეში ერიენ სიკორსკი და კიდევ ლი ნაფიცი ვექილის თანაშემწე ბრონშტეინი, რომლებიც ეკუთვნოდენ სოციალისტ-რევოლიუციონერების წრეს. რადგანაც საზონოვი ციხეში ზის და საშუალება არა აქვს თავის მართლებისა, ამიტომ ნება მიბოძეთ უარ ვყო ეს საზიზღარი ბრალდება როგორც კაცმა, რომელიც მისი დამცველი ვიყავი და ვიცი კიდეც უ ... დაფერი... არაფერი მსგავსი საზონოვს არ ჩაუდენია და ბალაშოვი მხოლოდ საზიზღარ ჭორს ავრცელებს“.

აბა რა ქნას რეაქციონერმა ჭორები თუ არ გაავრცელა!

უ ც ხ ო ე თ ი

გერმანია. ბავარიის სოციალდემოკრატიამ შვეინფურტში მოწვეულ კონგრესზე მიიღო რეზოლიუცია, რომელიც შეეხება პარტიულ ტაქტიკას ლანდტაგის მომავალ 1907 წლის არჩევნების დროს. რეზოლიუცია მოითხოვს, რომ ბავარიის სოციალდემოკრატიულმა პარტიამ არჩევნების დროს სრულიად დამოუკიდებლათ იმოქმედოს და არავითარი შეთანხმება არ მოახდინოს სხვა პარტიებთან. როგორც ვიცით, წინანდელ არჩევნების დროს, როცა დაყენებული იყო კითხვა ლანდტაგში საარჩევნო რეფორმის გატარების შესახებ, სოციალდემოკრატებმა კლერიკალებთან მოახდინეს შეთანხმება და ცალკე შემთხვევებში ერთმანეთის კანდიდატებს მხარი დაუჭირეს.

— რეიხსტაგის საბიუჯეტო კომისიამ მიიღო წინადადება ფლოტის გადიდების შესახებ ყველა ხმების უმრავლესობით, სოციალდემოკრატთა და თავისუფალ მოაზროვნეთა წინააღმდეგ. უკანასკნელებმა განაცხადეს თანახმა ვართ მთავრობის კანონ-პროექტისა, მაგრამ ხმას მაინც არ ვაძლევთ, რადგან ეს რეიხსტაგის უფლებათა შეზღუდვაა.

საფრანგეთი. საფრანგეთის მინისტრთა ახალ კაბინეტში, რომლის მეთაურათაც რადიკალი სარიენი შეიქნა, სხვათა შორის, შევიდა მინისტრათ ერთი სოციალდემოკრატიც, ბრიანი. სოციალისტურმა პარტიამ ბრიანი გამორიცხა თავის წევრთა რიცხვიდან, რადგან მან ბურჟუაზიულ სამინისტროს პორტფელი მიიღო. სამინისტროს შესახებ საზოგადოდ სწერენ, რომ თუმცა მისგან ძნელი მოსალოდნელია თვალსაჩინო რეფორმები, მაგრამ გარეშე პოლიტიკის მხრივ მაინც არ იქნება მთლად წყალწაღებული და, ყოველ შემთხვევაში, რუსეთის შესახებ უფრო ნაკლებ სამარცხვინო პოლიტიკას დაადგება, ვიდრე წინანდელი სამინისტროები ადგენ, რომელნიც ხელს უწყობდენ რუსეთში დესპოტიზმის განმტკიცებას და ამ მიზნით საფრანგეთი რუსეთის თვითმპყრობელობის ბანკირათ და თან მოურავათ გადაიქცია.

ინგლისი. ინგლისის პარლამენტში ამას წინეთ კონსერვატორების მეთაურობის დროს შემოღებულ იქნა კანონი ემიგრანტების შესახებ, რომელსაც მიზნათ ქონდა ემიგრანტთა გადასახლების შეზღუდვა. სამინისტრო დარწმუნებული იყო, რომ ამ კანონს ხალხი სიამოვნებით მიეგებებოდა, განსაკუთრებით მუშები. მაგრამ მოსტყუვდა არჩევნებში მუშებმა წინააღმდეგ გაილაშქრეს. შემდგარ პარლამენტში ლიბერალურმა სამინისტრომ ხელახლა აღძრა ეს საკითხი. ერთმა დეპუტატმა განაცხადა. 1 კლასის მგზავრებს მხოლოდ ეკითხებიან საით მიბრძანდებითო. მესამე კლასის მგზავრებს კი მთელ საათს აჩერებენ, რომ გამოკითხონ, სად მიდის, ვინ არის და სხვა, ერთი სიტყვით ეს ფართო ნიადაგია პოლიციურ თვითნებობისათვის და თავისუფალი ხალხი ამას ვერ მოითმენსო. „როცა მე ჩინოვნიკმა გამიბედა კითხვა; რომელი ქვეყნის ქვეშევრდომი ხარო? მე ვუპასუხე: დამეკარგე აქედან, ეს თქვენი საქმე არ არის-თქო, როგორ უფრო მაგარი სიტყვები ვერ უთხარიო?“ გაისმა აქეთ იქიდან. გამოითქვა აგრეთვე ის აზრი, რომ განსაკუთრებით რუსეთის რევოლიუცია იწვევს მრავალ პოლიტიკურ გადმოსახლებას და ამათ ხელს უშლის და გზაზე ელობება ეს კანონიო. ეს კანონი სულელურათ, უაზრო, და უმზგავსო რამ არის, და თავისუფალ ხალხის ჩირქის მომცხობიაო“.

როცა ჩინოვნიკები პარლამენტს და მით ხალხის კონტროლიდან თავისუფალია; ეს მეტათ სახიფათოა ხალხისათვისო. შინაგან საქმეთა მინისტრმა განაცხადა, რომ ის ყოველ ღონეს იღონებს ამ კანონით პოლიტიკურ და სარწმუნოებრივ საქმეებისთვის დევნულთ არ შეუშალოს გადმოსახლება.

რუსის გლეხი და ბიუროკრატია *)

გლეხის აჯანყება რუსეთში ჩვეულებრივი მოვლენაა, იგი თითქმის ყოველ წლივ რეგულიარულათ ხდებოდა, რასაც რუსის მთავრობა სწრაფათ აქრობდა ხოლმე. რუსეთის გლეხკაცობა მეტათ არის დაშორებული კულტურულ და პოლიტიკურ ცხოვრებასთან, ვიდრე დასავლეთ ევროპისა. ადგილობრივი აუტანელი პირობები აიძულებენ მას მთავრობას შეეტაკოს, უპლანოთ, მოუმზადებლათ, უიარაღოთ. საკმარისი იყო, მთავრობას ორიოდე კაზაკი გაეგზავნა, რომ აჯანყებული სოფელი დაეშოშმინებია. მაგრამ საქმე ახლა სულ სხვანაირათ მოეწყო. რუსეთის ქალაქებში რევოლიუციის გაძლიერების ამბები ყველა სოფლებს ეფინება, და სოფლის ხალხში დიდ რევოლიუციურ მღელვარებას იწვევს. ქალაქიდან დევნილ-გაძევებული აგიტატორები, სოფლათ პოულობენ თავშესაფარს, დადიან სოფლებში, უამბობენ ხალხს ქალაქის რევოლიუციის ამბებს, და იწვევენ ამათაც მთავრობის წინააღმდეგ საბრძოლველათ. რევოლიუციის ამბები დღითი-დღე აძლიერებენ გლეხებში რევოლიუციურ გამბედაობას, რაც თავის მხრივ, ასუსტებს მთავრობის ძალას, უკანასკნელს აღარ ყოფნის ძალა გლეხების მოძრაობის ჩასაქრობათ. მიუხედავათ იმისა, რომ რუსეთის 130 მილ. მცხოვრებიდან 14 პროც. ქალაქის მცხოვრები შეადგენს, აქ გაძლიერებულმა რევოლიუციურმა მოძრაობამ მოლალა პოლიცია და ჯარები. სოფლის მცხოვრები, დღევანდლამდე მთავრობას საკმარის ჯარებს აძლევდა ქალაქებში რევოლიუციონერებზე გასალაშქრებლათ. ახლა თუ რევოლიუცია მთელ სოფლებსაც მოედება, სად ეყოლება მთავრობას იმდენი ჯარები, რომ ეს ამოდენა ხალხი დაამშვიდოს? როგორც კი გლეხკაცობა დაინახავს, რომ იგი ამბოხების დროს დაუსჯელი რჩება, მაშინ აჯანყება ელვასავით ედება სოფლებს, ხდება საერთო გლეხთა აჯანყებათ. და თუ ერთხელ მრავალტანჯული გლეხობა აჯანყების გზაზე გაექანა, მას ველარ შეაჩერებს დაგვიანებული სამ და ოთხ სართულიანი საარჩევნო სისტემა, იგი ერთიანათ მიანგრმოანგრევს, რაც კი რამ გზაზე გადაელობება. ამნაირათ გლეხთა აჯანყება, რევოლიუციის საქმეს არას ავნებს, პირიქით, ეს მხარს უჭერს მას.

*) იხ. „განთიადი“ № 1.

განთიადი

№ 4—1906

დღეს მთელი სამხედრო ტეხნიკა მთავრობის ხელშია მოგროვილი. ამიტომ მთავრობის დაცემა მარტო შეიარაღებულ აჯანყების საშუალებით შეუძლებელია. მაგრამ ეს არ არის ერთად ერთი საბრძოლველი იარაღი. შესაძლებელია თანამედროვე მთავრობის სასიკვდილოთ დაძაბუნება საცხოვრებელ წყაროს მოსპობით, სახელმწიფო გადასახადების შეწყვეტით, ჯარების და მოხელეების მოქანცვით, ვიდრე ესენი უკანასკნელ არაქათს არ გამოაცლიან, სულით არ დასცემენ. ეს ცოტა ხანგრძლივი პროცესია, მაგრამ ბრძოლის ველიდან ის მოწინააღმდეგე მხარე ბრუნდება გამარჯვებული, რომელიც უფრო ხანგრძლივათ გაუძლებს ამ პროცესის მძიმე პირობებს.

ვინც კი ოდნავ გაცნობილია, თანამედროვე რევოლიუციონურ მოძრაობას, იმან უსათუოთ იცის, რომ ქალაქის მუშებს დღეს სოციალურ რევოლიუციის მოხდენა არ უნდა, საამისოთ ჯერ არ არის ეკონომიური და პოლიტიკური ცხოვრება დამწიფებული, მას არა აქვს მიზნათ პოლიტიკურ დიკტატურის ხელში ჩაგდება, სოციალურ წესწყობილების დამყარება, მას უნდა მხოლოდ პოლიტიკურ რევოლიუციის მოხდენა მოსპოს ის, რაც არსებულ წარმოების თავისუფალ განვითარებას ეწინააღმდეგება, ამის ისტორიული მისსია, არსებულ წესწყობილების „რადიკალურ“ დემოკრატიულათ შეცვლა...

ომი სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლის, რომელიც გლეხსა და მემამულეებს შორის წარმოებს ქალაქის რევოლიუციონურმა მოძრაობამ უნდა ნეიტრალური პოზიცია დაიკავოს. მას არა აქვს არავითარი მიზეზი, გლეხსა და მემამულეს შუა გაიჩხიროს, დამცველ რაზმს სამსახური გაუწიოს ერთი მეორეს საწინააღმდეგოთ. მთელი მისი სიმპატია გლეხებისაკენ უნდა იყოს; რასაკვირველია, არც მისი მიზანია. გლეხობა მემამულების წინააღმდეგ აამხედროს ვინაიდან, დღეს რუსეთში მემამულები სულ სხვა როლს თამაშობენ, ვინემ ფეოდალები თამაშობდენ საფრანგეთში. გარდა ამისა, ქალაქის რევოლიუციონერები. თუნდაც მოისურვონ გლეხთა და მემამულეთა ურთიერთობაზე რამე გავლენა იქონიონ, ეს სულ უნაყოფო იქნებოდაო,—ამბობს კ. კაუცკი,

მაგრამ, გლეხის ინტერესები გალახულ-გათელილი მარტო მემამულეების მიერ კი არა, იგი არა ნაკლებ შევიწროებულია მთავრობის მიერ, ქალაქის პროლეტარიატი მოითხოვს გლეხებისათვის დღევანდელ პირობებში შესაძლებელ შეღავათს და ცხოვრების პირობების გაუმჯობესობას, რაც გლეხ-კაცობას გამოიყვანს დღევანდელ გაჭირვებულ მდგომარეობიდან. მაგრამ ქალაქის პროლეტარიატი კიდევ მეტს თხოულობს გლეხის კეთილდღეობისათვის.

ამნაირათ, რევოლიუცია გლეხობას მეტს მისცემს, ვიდრე დღევანდელი მთავრობა; გლეხების აჯანყება რევოლიუციონურ პროლეტარიატისთვის სახიფათო არ იქნება.

დეპეშები

(პეტერბურგის დეპეშათა სააგენტოსაგან)

6 მარტი.

კურსკი. ვოლოსტების კრებებზე არჩევნებმა მშვიდობიანათ ჩაიარა. ჯერჯერობით ხუთი მაზრიდან ცნობაა. ფატეჟის და რილსკის მაზრების წინასწარი სიეზდი მოხდა. გლეხობა არა ჩვეულებრივი ინტერესით ეტანება არჩევნებს. ირჩევენ უმეტეს ნაწილათ ზომიერებს.

სოლიგალიჩი. ქალაქის ამრჩევლების სიეზდზე 593-დან მხოლოდ 283 გამოცხადდა. აირჩიეს ადგილობრივი ექიმი—17 ოქტომბრის კავშირის პარტიის კანდიდატი.

ბელსკი. 4246 ამომრჩევლებიდან გამოცხადდა მხოლოდ 1995. აირჩიეს ორი დაბალი განათლების ებრაელი პარტიის გარეშე, ვაჭარი და ვექილი. გლეხთა 29 რწმუნებულებმა აირჩიეს 14 გლეხი პარტიის გარეშე.

ხარკოვი. 18 ვოლოსტიდან 4223 ამომრჩევლებში გამოცხადდა მხოლოდ 123, აირჩიეს 10 გლეხი და ნაფიცი ვექილი. ორი საერობო უფროსი და სასამართლო პალატის წევრი გააშავეს.

ბელასტოკი. აირჩიეს ზომიერი პარტიის წევრები. არჩევნებზე უარის მთქმელთა პროცენტები მცირეა.

გროდნო. სლომინის მაზრის ვოლოსტის კრებაზე აირჩიეს რწმუნებულთა სრული რიცხვი—ორი მამასახლისი და „სტაროსტა“. წვრილ მემამულეთა მთელი გუბერნიის წინასწარი სიეზდი მრავალრიცხოვანია. სამ მარტს გროდნენის სიეზდმა მეორე დღემდის გასტანა. რწმუნებულთა სრული რიცხვი აირჩიეს. სახელმწიფო საბჭოს წევრთა სიაში პრუჟანის მაზრიდან მოყვა 39, ბელასტოკიდან—28. ერთშიც და მეორეშიც ოთხივეს შეუძლია კენჭი იყაროს.

სიმბირსკი. ამომრჩეველთა სიეზდზე კადეტებმა გაიმარჯვეს.

ცარსკოე სელო. მაზრის ვოლოსტების რწმუნებულთა სიეზდი შედგა. სულ გამოცხადდა 30. მათ შორის 17 რუსია და 13 ფინლანდიელი. არჩეული ორივე რუსია.

ვორონეჟი. წვრილ მემამულეთა და სასულიერო წოდების წინასწარ სიეზდზე პირველ უბანში აირჩიეს 19 გლეხი, 3 მღვდელი, მეორე უბანში 40 გლეხი 6 მღვდელი. მესამეში მემამულე, მეჩაინიკი და 29 გლეხი. აქ გლეხებმა მღვდლების წინააღმდეგ ძლიერი აგიტაცია გასწიეს.

პეტერბურგი. რუსეთის სააგენტოსაგან გადმოცემული ცნობა, ვითომც აზრათ ქონდეთ სამინისტროს საბჭოს კანცელარიის სახელმწიფო კანცელარიასთან შეერთება სიმართლეს მოკლებულია. პეტერბურგის ტეხნოლოგიურ ინსტიტუტის პროფესორი ტაგილდაროვი დანიშნეს სახელმწიფო ქაღალდების ექსპედიციის მმართველათ. ლონდონში საელჩოს მრჩეველი კამერგერი საზონოვი დაინიშნა პაპთან მინისტრ-პრეზიდენტათ.

სევასტოპოლი. სამიათას მუშებში გუშინ რწმუნებულთა არჩევნებზე გამოცხადდა მხოლოდ 50. არჩევნები არ შესდგა.

ტვერი. მოროზოვის მანუფაქტურის საფეიქრო განყოფილებიდან 1600 მუშებში არჩევნებზე მხოლოდ 95 მოვიდა. აირჩიეს ორი. ვერხნევოლოცკის ქარხანაში მხოლოდ 17 მოვიდა. არჩევნები არ მოხდა.

ტულა. 217 წვრილ მემამულეთა შორის არჩევნებზე მხოლოდ 39 მოვიდა. აირჩიეს მღვდელი, მემამულე და ორი გლეხი. ყველა კონსერვატორებია.

პეტერბურგი. 7 მარტს გამოაქვეყნებენ უმაღლესათ დამტკიცებულ დროებით საკანონმდებლო წესებს საზოგადოებისა, კავშირების და კრებებისას.

კურსკი. რილის მაზრის ორ საცდელ სიეზდზე 1416 ამომრჩევლებში გამოცხადდა მხოლოდ 27. აირჩიეს 3 გლეხი და ორი აზნაური.

სევასტოპოლი. კონსტიტუციონალურ-დემოკრატების პარტიის წინასწარი საარჩევნო კრება მოხდა.

ელეცი. სახელმწიფო საბჭოსათვის ამომრჩევლათ ბირჟის კომიტეტმა აირჩია კონსტიტუციონალურ- მოხარქისტი პეტროვი.

მოსკოვი. მუშათა რწმუნებულების კრებაზე 217 მიიღო მონაწილეობა. აირჩიეს 17 ამომრჩეველი. მეტი ნაწილი სლესრები და ასოთამწყობებია. ყველა არჩეულები კადეტების და უფრო მემარცხენეების პარტიას ეკუთვნის.

7 მარტი.

იაროსლავი. მთელ გუბერნიაში მოხდა მუშების რწმუნებულთა არჩევა. იაროსლავის დიდ მანუფაქტურის ფაბრიკაში 3590 ამომრჩეველთაგან, არჩევნებში მონაწილეობას ღებულობდა მხოლოდ 1500. არჩევნებზე სრული წესიერება იყო.

ნოვგოროდი. წვრილ მემამულეთა სიეზდზე 300 ამომრჩევლიდან გამოცხადდა მხოლოდ 118. აირჩიეს 2 აზნაური, 3 მღვდელი.

ელატინა. ქალაქის არჩევნებში მონაწილეობას იღებდა 213. აირჩიეს 17 ოქტომბრის კავშირის წევრი.

სამარა. წინასწარი საარჩევნო კრება ნოქრებისა ჩაშალეს სოციალ-დემოკრატებმა. მოხდა სახლის პატრონთა კრება ნოვოუზენსკში, აირჩიეს 4 კადეტი, 2 პარტიის გარეშე და 2 მემარჯვენე.

იზიუმ. აირჩიეს 3 მემამულე, 2 მღვდელი, 5 გლეხი.

კოსტამბობრი (ჩერნიგოვის გუბერნია). აირჩიეს აზნაური, ჩინოვნიკი, 2 მღვდელი, ორიც გლეხი.

ვოლოგდა. მსხვილ მემამულეთა კრებაზე შეიკრიბა მხოლოდ 42. აირჩიეს გუბერნიის და მაზრის წინამძღოლები, 17 ოქტომბრის კავშირს წევრები და ერთიც მღვდელი.

გროდნო. მოხდა მემამულეთა სხდომები, ბელსკის ვოლკოვიშევსკის, პრუჟანსკის, ბობრინსკის და სოკოლსკის მაზრებში.

აპოჩკა. წვრილ მემამულეთა კრებაზე აირჩიეს 14 გლეხი, მათ რიცხვში ერთი ვოლოსტის მამასახლისია.

ვიატკა. წვრილ მემამულეთა სხდომებზე ორლოვის მაზრაში, აირჩიეს 7 გლეხი. სასულიერო წოდებამ, შეატყო რა, რომ მათ არ აირჩევდენ, დატოვა კრება. პოლიანის მაზრაში აირჩიეს 4 მღვდელი, 3 გლეხი და 1 ჩინოვნიკი,

მაკარიევი. ქალაქის ამომრჩეველთა კრებაზე აირჩიეს საფონოვი, წევრი კონსტ.-დემოკრ. პარტიისა.

ბახმუტი. მოხდა რწმუნებულების არჩევა დონეცის ბასეინის მაღაროების და ზავოდების მუშებისა.

ლიპეცკი. წინასწარ სხდომაზე დაასახელეს 2 სოციალდემოკრატი, ერთიც 17 ოქტომბრის კავშირის წევრი.

ხარკოვი. მემამულეთა კრებაზე სტარობელის მაზრაში 2000 ამომრჩეველთაგან გამოცხადდა მხოლოდ 70. ამოირჩიეს 18 მღვდელი, გლეხი და აზნაური.

ბუია. ქალაქის ამომრჩეველთა კრებაზე 750—გამოცხადდა მხოლოდ 256. აირჩიეს ექიმი, წევრი პროგრესიული პარტიისა.

უსტიუგნა. წვრილმა მემამულეებმა აირჩიეს 38 გლეხი და 2 მღვდელი.

კურსკი. ოფიციალური, „რუსკოე სლოვოს“ 62 ნომერში, მოთავსებული ტელეგრამმა, საკუთარი კორესპონდენტისაგან, განგებ შეთხზულია. პოლიცია და ადმინისტრაცია სრულიად არ ერევა და ხელს არ უშლის ამორჩევაშიო.

კიევი. სამანუფაქტურო და სავაჭრო კომიტეტმა აირჩია რწმუნებულად სახელმწიფო საბჭოში „წესიერების პარტიის“ და „სავაჭრო-სამრეწველო პარტიის“ შეერთებულ კომიტეტის თავმჯდომარე—მემამულე—შაქრის ქარხნის მეპატრონე ხამენკო.

სიმფეროპოლი. ბალკოვის ვოლოსტის ყრილობამ, პოლიტო-პოლსკის მაზრაში, უარი განაცხადა ამომრჩევლის არჩევანზე, მაზრის კომისიის მიერ გამორიცხულ ყოფილ სტუდენტ ვოლკის მაგივრათ, რომელსაც პოლიტიკური დანაშაულობის ბრალი ედება.

ბოგოროდიცკი. ქალაქის ამრჩევლების კრებაზე აირჩიეს მაზრის უფროსის თავმჯდომარე, ინჟინერი, ვაჭარი, ერობის ექიმი. ყველა პროგრესიული მიმართულებისაა.

ვარშავა. ხმელნის და მარშალოვსკის ქუჩაზე ბოროტ-გამზრახველებმა მოკლეს გოროდოვოი და მიიმალენ. სვენტოკრისინსკის ქუჩაზე ორი ბოროტ-გამზრახველი საძეხვეში შევარდენ, რევოლვერით მოკლეს პატრონი, ექვსი მანეთი წაიღეს და მიიმალენ.

კალიში. არჩევნებისთვის ყველა ემზადება გარდა რუსებისა, რომლებიც თავიანთ გულგრილობას იმით ხსნიან, რომ რუსების კანდიდატებს ვერ გაიყვანენ.

ლვოვი. წვრილ მემამულეებმა ერთ უბანში კანდიდატათ დაასახელეს საერობო გამგეობის თავმჯდომარე პირკოვი. საარჩევნო სიეზდის თავმჯდომარემ ნება არ მისცა, რომ პირკოვისთვის კენჭი ეყარათ, ვინაიდან ის დატუსაღებულია, გაძლიერებულ წესების მიხედვით. რწმუნებულები არ აურჩევიათ. მაზრის კომისიას უჩივლეს.

მინსკი. ებრაელთა ამომრჩევლების კრებამ გადაწყვიტა, რომ ყოველგვარი ღონისძიება იხმარონ და ხალხს შეაგნებინონ, რომ არჩევნებში მონაწილეობა აუცილებლათ საჭიროა. გადაწყვეტილია მხოლოდ ებრაელი აირჩიონ და ამისათვის ყოველგვარი ღონისძიება იხმარონ თუ საჭირო იქნება, სხვა პარტიასთანაც შეთანხმდენ, რომ ერთი ადგილი დუმაში ებრაელს ხვდეს; ხოლო იმ შემთხვევაში თუ ეს არ მოხერხდა, მაშინ კონსტიტუციონალურ-დემოკრატების პარტიის წევრს მისცენ კენჭი.

სარაპსკი. წვრილ მემამულეების და სასულიერო წოდების 1050 ამომრჩევლებში-სიეზდზე გამოცხადდა მხოლოდ 147. აირჩიეს 13 გლეხი, ოთხი მღვდელი, 20 ვაჭარი. ვოლოსტების რწმუნებულთა კრებამ მშვიდობიანათ ჩაიარა. მოხელე პირები ცოტაა არჩეული.

ვარშავა. „რუსკოე სობრანიეს“ დეპუტატები გენერალ-გუბერნატორმა მიიღო და შეპირდა, რომ მათ შუამდგომლობას დუმაში ორი წარმომადგენლის, (გარდა იმ წარმომადგენელისა, რომელსაც უკვე აირჩევენ) ყოლის შესახებ ეცდება.

შურა. წვრილ მემამულეთა სიეზდზე 1158 ამომრჩევლებში მხოლოდ 106 გამოცხადდა. აირჩიეს 14 ამომრჩევლები, მათ შორის ერთი მღვდელი, დანარჩენი კი გლეხები და ვაჭრები.

პეტერბურგი. დღეს ცარსკოე სელოში წავიდა პსკოვის გუბერნიის, ხოლმის მაზრის, ჩაგოვის ვოლოსტის, გლეხთა დეპუტაცია.

მოსკოვი. საურთიერთო ნდობის საზოგადოების ბანკში მუშაობის გათავების შემდეგ შევიდა ბანკში რევოლვერით შეიარაღებული 25 კაცი. წაიღეს 850,000 ოქროსა და ქაღალდის ფულები და მიიმალენ. ყველა ბანკებში შემოღებული დამცველი რაზმი უვარგისი გამოდგა.

კალიში. ლიუბომლის გმინში ყრილობამ რწმუნებულების არჩევაზე უარი განაცხადა და მოითხოვა, რომ ყრილობაში ყველა მცხოვრებლებს მიეცეს ნება, რომ მონაწილეობა მიიღოს და დუმისთვის პირდაპირი კენჭის ყრით აირჩიონ წარმომადგენელი. სხვანაირ არჩევნებზე გლეხები ვერ დაითანხმეს.

პეტერბურგი. ოფიციალური. პირველ მარტს ხელმწიფეს წარუდგა ეკატერინოსლავის თავად-აზნაურობის დეპუტაცია, მოისმინა უქვეშევრდომილესი ადრესი, უქვეშევრდომილესი მიმართვა გუბერნიის თავად-აზნაურობის წინამძღოლისა იმის შესახებ, რომ სახელმწიფო საბჭოში თავად-აზნ. წარმომადგენლების რიცხვი გაადიდოს, ხელმწიფემ ბრძანა: „დაკმაყოფილება თქვენი შუამდგომლობისა სახელმწიფო სათათბიროში თავად-აზნაურთა წევრთა რიცხვის გადიდების შესახებ, გამოიწვევს სხვა წოდებათა შორის უკმაყოფილებას, მაგ. სავაჭრო სამრეწველო კლასებში, რომლებიც შუამდგომლობენ სახელმწიფო საბჭოში მათი წარმომადგენელთა რიცხვის გადიდებას. სახელმწიფო საბჭოში თავად-აზნაურობას ჩემ მიერ 18 ადგილი აქვს მინიჭებული, ამას გარდა ერობის მოღვაწეებსაც, რომელთა რიცხვში უფრო მეტი თავად-აზნაურობა იქნება არჩეული, მინიჭებული აქვთ 34 ხმა. რაც შეეხება წაკითხულ ადრესს მე ... ად თანაუგრძობ ეკატერინოსლავის გუბერნიის თავად-აზნაურობას, და აგრეთვე სხვა გუბერნიის გაჭირებულ გლეხთა არ ეულობით გამოწვეულის, და ვბრძანე განსაკუთრებულ სხდომაზე განიხილონ ყველა ის ზომები, რითაც მათ მამულში აღდგენილი იქნება მეურნეობა. ამაში შეგიძლიათ დაინახოთ ჩემი უგულითადესი სურვილი თქვენი დახმარებისა. გადმოგცემთ თქვენ ეკატერინოსლავის თავად-აზნაურობას გადასცეთ ჩემი უგულითადესი მადლობა და მე მომავალშიაც არ დავივიწყებ მათს ტახტის და სამშობლოს სამსახურს, რის შემწეობით მან შეინარჩუნა ადგილი ბრწყინვალე წოდებისა და დარჩა მაგარი და ძლიერი საფუძველი სახელმწიფოისა“.

პეტერბურგი. პირველ მარტს ხელმწიფეს წარუდგა ნიჟეგოროდის თავად-აზნაურთა დეპუტაცია. ხელმწიფემ ბრძანა: „გარდაცვლით ნიჟეგოროდის თავად-აზნაურობას ჩემი უგულითადესი მადლობა ადრესში გამოთქმულ გრძნობისთვის. გიმეორებთ იმას, რაც სხვა დეპუტატებს უთხარი. ყველა წოდება ჩემთვის უძვირფასესია, მათი გაჭირვება და დალხინება ჩემ გულს ხვდება. ვიცი რომ ზოგიერთ გუბერნიებში თავად-აზნაურობა დაზარალდა დარბევისაგან. ჩემი ბრძანებით შესდგა საბჭო, რომელიც იკვლევს, რომ დეხმარონ დაზარალებულთ, რათა ხელახლათ შესძლონ მეურნეობის დაწყება, დიდ მნიშვნელობას ვაძლევ ადგილობრივ თავად-აზნაურობას და მის მოღვაწეობას, და ვფიქრობ, რომ თვითეულ თქვენგანს შეაქვს თავისი შრომა, და გავლენა ამა თუ იმ წრეში და მით სამშობლოს ემსახურება“.

პირველ მარტს „რუსკ. გოსუდარ“. სიტყვით ვოლოგოდსკის გლეხების დეპუტაცია ხელმწიფეს წარუდგა. დეპუტატებმა სთხოვეს რევოლიუციონერებიდან დაგვიფარეო, ხელმწიფემ უბრძანა, რომ მიღებულია ყოველგვარი ზომები რევოლიუციის ჩასაქრობათ. მიწათა სივიწროვე მისმა უდიდებულესობამ იცის, გლეხები დარწმუნებულნი უნდა იყვნენ, რომ მათ საჭიროებას ყურადღებას მიაქცევენ.

პეტერბურგი. (ოფიციალური) „პრავიტელსტვენნი ვესტნიკ“-ში დაბეჭდილია უმაღლესი რესკრიპტი სამხედრო მინისტრის სახელზე შემდეგი შინაარსის: „ალექსანდრე თეოდორეს ძევ! იმპერიის მცხოვრებთ, რომ საყოველთაო სამხედრო ბეგრის მოხდა შევუმსუბუქო საკეთილოთ ვცან ქვეითა ჯარს შევუმცირო სამსახური და განვსაზღვრო იგი ქვეითა ჯარის და ქვეითა არტილერიისათვის სამი წლით და სხვებისათვის კი ოთხი წლით, და შემოვიღო სათადარიგო და ქვეითა ჯარის კაცთა ორ რიგათ გაყოფა ისე, რომ ახალი სათადარიგო ჯარის-კაცნი შეძლების დაგვარათ სამსახურის მიხედვით დაინიშნოს საველე ჯარის შესავსებათ, ხოლო ძველი სათადარიგო ჯარის-კაცები დაინიშნებიან ზურგის ჯარში. ამისათვის მე თქვენ გიბრძანებთ ახლავე შინაგან და საზღვაო მინისტრებთან შეთანხმებით შეიმუშაოთ გეგმა და ცხოვრებაშიც გაატაროთ და დაუყონებლივ დასაკანონებლათ წარმოადგინოთ, რათა ნელნელა სამსახურის დროის შემცირებას ამ დღიდანვე შეუდგენ. ამასთანავე გიბრძანებთ მიიღოთ საჭირო ზომები, რომ ჯარი თანდათან განთავისუფლდეს ტანისამოსზე და ფეხსაცმელზე ზრუნვისაგან რათა ჯარის კაცები სამსახურს არ მოცდენ. დარწმუნებული ვარ, რომ ჯართა უფროსების და ჩემი არმიის აფიცრების გამოცდილ ხელმძღვანელობის ქვეშ სამსახურის ვადის შემცირება ჯარის კაცის აღზრდას და სწავლას ხელს არ შეუშლის, ვინაიდგან ისინი დროს არ დაკარგვენ საოჯახო მუშაობაში. დავშთები თქვენი მადლობელი, დედანზე მისი იმპერატორებითი უდიდებულესობისაგან ხელ მოწერილია **ნიკოლოოზ.** ცარსკოე სელო 7 მარტი 1906 წ.

პეტერბურგი. სახელმწიფო საბჭომ განიხილა ფინანსთა მინისტრის მოხსენება სათავად-აზნაურო და საგლეხო ბანკებისათვის სესხის მიცემის შესახებ. ბანკებს უფლება ეძლევათ გასცენ სესხი. ხოლო საგლეხო ბანკებს ამას გარდა, ნება ეძლევათ გლეხებს გასაყიდათ თავის ხარჯით შეძენილი მიწების ფასი გადაიხადონ მხოლოდ პროცენტიანი ქაღალდებით. სათავად-აზნაურო ბანკი აძლევს სესხს დასაგირავებელი ქაღალდებით. საგლეხო ბანკი ოპერაციებს ახდენს განსაკუთრებულ 5 პროცენტიან მოკლე ვადიან სავალდებულო ქაღალდებით, რომლებსაც 15 წლის განმავლობაში ნაწილ-ნაწილათ ფარავს, ამასთან ბანკს უფლება ეძლევა მეექვსე წლიდან დაიწყოს გადახდა ჩვეულებრივი კაპიტალით ერთ დროებით. საგლეხო ბანკის კლიენტებს პროცენტიან ქაღალდების ნაცვლათ ეძლევათ ბანკიდან განსაკუთრებული პირადი ვალდებულობის ქაღალდი მამულის გამყიდველთა ხვედრის ფულის გადახდის შესახებ. პირადი ვალდებულების ქაღალდის ძალა ეძლევა შემოსავლის 6 პროცენტის მისათვისებლათ. სახელმწიფო საბჭო ერთ დასკვნას ვერ დაადგა იმის შესახებ, თუ როგორი ქაღალდებით უნდა წარმოებდეს სესხის გადახდა საგლეხო ბანკში. დაწვრილებით ამ საკითხს 8 მარტს განიხილავენ.

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსაგან).

7 მარტი.

პეტერბურგი. „სლოვო“ გადმოგვცემს, რომ უწმინდესის სინოდის ობერ პროკურორის თანამდებობაზე ინიშნება სენატორი საბლერი თავად ობოლენსკის მაგივრათ, რომელიც სამსახურს თავს ანებებს.

რიგა. დაატყვევეს რამდენიმე წევრი შეიარაღებულ მძარცველებისა, მათ შორის ორი ქალი, რომელთაც ძარცვაში მონაწილეობის მიღება ბრალდებათ.

პერმი. ციხიდან გაიქცა 7 პოლიტიკური დამნაშავე.

პარიჟი. ქვანახშირის მაღაროების მუშათა გაფიცვა უფრო დიდ რაიონს მოედო, ჩრდილოეთ-დეპარტამენტის რაიონი გაფიცულია. მუშაობაზე ხელი აიღო 46010 კაცმა.

რედაქტორ-გამომცემელი **თ. კიკვაძე.**

განცხადება

ვ. გაღილიას წიგნის მაღაზიაში (კიროჩნის ქ., № 7) იყიდება 1905 წლის „მოგზაური“-ს ნომრები, თითო ნომერი 3 კაპ., ხოლო მთელი წლის ნომრები ეღირება 4 მ.

კ. თავართქილაძის წიგნის მაღაზიაში

იყიდება შემდეგი ახალი წიგნები:

	მან.	კ.
1, ე. **ნინოშვილის** სრული თხზ. მშვენიერი ყდით	2	„
2. ა. **ყაზბეგის** სრული თხზ. მშვენიერის ყდით	3	50
3, **ია ეკალაძე** 1 წიგნი	1	„
4, **სერგეი მესხი** 1 წიგნი	1	„
5, **უცხო სიტყვათა ლექსიკონი** მშვენიერ ყდით	1	20
6, **გასაოცარი ამბები** მსოფლიოს ცხოვრებაში	„	60
7, ნ. **ბარათაშვილის** ლექსები	„	20
8, **მუშათა კითხვა**	„	15
9, **ცა და დედამიწა** ლუნკევიჩის	„	16
10, **მწვანე სამეფო** მისივე	„	20
11, **სურამის ციხე** დანიელ ჭონქაძისა	„	15
12, **მეცნიერებისთვის წამებულნი**	1	„
13, **ნაწყვეტები პოლიტიკური ეკონომიიდან** ა. წულუკიძისა	„	50
14, **პოლიტიკური ნაწყვეტები** კაუცკისა	„	50
15, **ისტორიული ნარკვევები** კაუცკისა	„	20
16, **კაცობრიობის იდეალი** ბებელისა	„	15
17, „ჩვენი მიზანი“ ლიბკნეხტისა თარგ. პოლ. კალანდაძისა	„	15
18, „პროფესიონალური კავშირი“ შიპელისა თარგ. კ. ნინიძისა.		
19, „როგორ იბრძიდენ გლეხები სიცილიაში“ თარგ. პოლ. კალანდაძისა და სხ.		

მაღაზიასთანავე არის ახლად გახსნილი სტამბა

იღებს და ასრულებს სუფთად და თავის დროზედ ყოველივე სასტამბო საქმეს

ადრესი; ელიზაბეტის ქუჩა № 17

ადრესი: тифлисъ, К. Тавартки... (Таварткиладзе)